

LD! trebuie să extragi de la fișier Cultură toate doc.conținând referiri la școală. Inițial le-am tratat împreună și am făcut rău. Acum trebuie să le extrag de acolo ...]
Mircea ... așa că lucrezi pe el cu plan doc. ce este deocamdată , până la 33)
și după ce vom termina de aranjat Cultura , voi aduce aici pasajele cu școala .
de la celelalte guvernări .OK?

I.ȘCOALA 1928- Sumar

I.ȘCOALA 1928-.....	1
Sumar.....	1
-----	4
1.Mesajul Regal , 15 nov.'29.....	5
▫ Legile învă. superior.....	5
Răspuns la mesaj,(Raportor M.Ghelmegeanu) 22 nov.'29.....	5
-Opera de instrucțiune publică.....	5
-Ridicarea unei elite intelectuale.....	5
-Înv. superior aplicat.....	5
▫Înv. superior.....	5
-Supraproducția de intelectuali :proletarizarea.....	5
-Politica liberală :localuri fără profesori.....	5
-Oră pentru Liga Națiunilor.....	6
▫ Învățământul.....	6
-Rural:ca în evul mediu.....	6
-Pregătirea țăranului modern.....	6
-Conștienta țărănească.....	6
-Racordarea la educația occidentală avansată.....	6
-Întâietatea școlii în preocuparea guv.....	6
4.Ion Petrovici* (pe atunci PNȚ) , discurs la mesaj, 5 dec.'29.....	6
▫ Învățământ.....	6
-Necesitatea legii învă. superior	6
-Conceptii despre învă. superior.....	7
-Maximum de condiții ptr. școlile superioare.....	7
-Salarizare corespunzătoare cadrelor didactice.....	7
5. Costache Leanca discurs la mesaj, 13 dec.'29.....	7
▫ Școala.....	8
-Elogiul învățătorilor rurali.....	8
-Clasele"complementare" –inutile.....	8
▫ Școala.....	8
-"Agrarierea" școlii sătești.....	8
-Secția realistă –benefică.....	8
-Secția clasică –o povară.....	8
▫ Învățământ.....	8
-Felicități ptr.reforma învă. sup.....	8
-Necesitatea reformării tuturor gradelor de învă.....	9
8.dr.N.Lupu (PȚ,deputat de Fălciu), discurs la mesaj, 11 decembrie 1929.....	9
/Doleanțe țărănești.....	9
/Desființarea amenzilor școlare.....	9
9.dr.Iacob Pistiner, (PSD,deputat Cernăuți) , discurs la mesaj, 27 nov.'29.....	9
▫ Învățământ	9
-Prioritar: reforma învă.primar.....	9
-Necesitate: școli minoritare publice.....	9
10.I.I.Mirescu (PSD , deputat de Ilfov) , discurs la mesaj , 2 dec.'29.....	9
▫ Învățământ.....	10

-Învățământ ateu.....	10
-Lotar Rădăceanu:neconstituționalitatea orelor de religie.....	10
11.N.lorga (PND,deputat Brăila; supleant la Dolj;), discurs la mesaj, 9 dec.'29.....	10
▫ Învățământ.....	10
- Reforme peste reforme.....	10
- Lăsați reforma mai târziu !.....	10
- Școala și armata –susținute cu orice preț.....	11
12..Hans Otto Roth, (PNG, deput. Țîrnava Mare) ,discurs la mesaj, 29 nov.dec'29.....	11
▫Școlile confesionale germane	11
- LegileAngelescu.....	11
-Efectul negativ al exproprierii pământurilor bisericești.....	11
-Obligația ilegală a taxelor școlare către stat.....	11
-PG cere susținerea școlilor confesionale de către stat.....	11
13.Teodor Fischer (Club parlamentar evreesc) , discurs la mesaj, 17dec.'29 (DAD, (DAD,MO. 6, șed.din 17, 18 dec.'29 ,p. 103 - 109).....	11
-Școlile confesionale etnice.....	11
-Lealitate și bunăvoință de la guvern.....	12
-Necesitatea școlii normale evrești.....	12
14. Voicu Nițescu (Ministru de Stat) , discurs final la Mesaj, 17 dec.'29.....	12
▫ Școala	12
-Doleanțele minorităților.....	12
15. Manifestul-program ,lansat la Congresul general PNL, 1-4 mai 1930.....	12
▫Învățământ.....	12
▫Guvernul G.G.Mironescu., 8-13 iunie'30.....	13
▫Restaurația:Carol II, 8 iunie'30.....	13
▫Guvern Iuliu Maniu , 14 iunie-10 oct.'30.....	13
.....	13
Guvern GGMironescu.Legislatura I-PNȚ. Sesiunea III, 1930 / 1931.....	13
.....	13
16.15 nov.'30.Regele Carol, Mesajul Regal.....	13
▫ Învățământ, muncă,finanțe, administrație ș.a.....	13
▫ Cultură națională.....	13
▫ Apel la cooperare.....	13
17.Gh.Brătianu (PNL, deputat Iași), 5 dec.'30.....	13
▫ Scoala	13
18.Costache Leanca (Sfat parlamentar basarabean-sterist, deputatBălți), 8 dec.'30.....	14
▫ Școala.....	14
/Facultatea de teologie de la Chișinău.....	14
.....	14
Guvern Iorga-Argetoianu. Legislatura I .Sesiunea extraordinară.iun-iul'31.....	14
.....	14
19.Programul de guvernare.....	14
▫Școală- Iorga.....	14
20. Deschiderea Parlamentului , Mesajul Regal. 15 iunie 1931.....	14
▫Reforma învățământului.....	14
21." Liberalii își iau libertatea de acțiune." , 28 iun.'31.....	14
▫PNL:protest contra legilor învățământului.....	14
22. C.Marinescu (PNL ?) ,Comunicare, închideri de școli, 24 iun.'31.....	15
/Zvonuri despre desființarea de școli.....	15
▫Iorga:greutăți financiare pentru școli.....	15
23. George Grigorovici (PSD) , discurs la mesaj, 26 iun.'31.....	15
▫Școala =fundamentul civilizației.....	15
-Progresul școlii în Occident.....	15
-Agronomii români- funcționari incompetenți.....	15
25.Rectificarea bugetelor pe departamente, 8 iul.'31.....	16
26.N.lorga: modificări de legislație învățământ,iun-iul.'31.....	17

-----	17
Guvern Iorga-Argetoianu .Legislatura I.Siunea ordinară 1931/ 1932.....	17
-----	17
27.Mesajul Regal, 15 nov.'31.....	17
▫Școala	17
28. dr.N.Lupu (PT), discurs la mesaj, 3 dec.'31.....	17
▫Starea disperată a învățătorilor și elevilor.....	18
▫Inflație de cadre la universități.....	18
-----	18
Guvern PNȚ.....	18
-----	18
29.)Nichifor Robu, discurs la mesaj, 19 aug.'32.....	18
▫ Năvala jidanilor la Universitate.....	18
▫ Școala în Bucovina.....	18
30.)I.Hudiță (PT-Lupu) , discurs la mesaj, 24 , 26 aug.'32.....	19
▫ Școala.....	19
31.)G.Serbeniuk (P.Ucrainean) , discurs la mesaj, // școala ucraineană // , 30 aug.'32.....	19
32.)M.Stelescu , Interpelare , 2 sept.'32.....	19
33.).....	20
1938.....	21
??)"Organizația învățământului în România" ,1938.....	21
...Inexistența unui sistem de învățământ.....	21
▫Organizarea învățământului după 1918.....	21
-Învățământul primar.....	21
▫ Învățământul secundar.....	21
▫ Învățământul superior.....	21
▫ Cadrele didactice.....	21
▫Considerații generale despre rezultatele înv.....	21
??)Cezar Petrescu,"Domnia Regelui Carol al II-lea " ,1938.....	22
▫Este nevoie de reforma învățământului.....	22
/Învățământul de import=stigmat funest.....	22
/Programele analitice =o iremediabilă greșală psihologică.....	22
/Reformele =n-au ținut con de fondul nostru.....	22
/Universitățile= absolvenți inapți de viață.....	22
▫Reformă de adaptare la mediul nostru.....	22
??)Rapoartele miniștrilor Guvernului Miron Cristea , pe anul 1938 :	22
▫Petre Andrei Educație Națională.....	22
/Despolticianizarea școlii.....	22
/Organizare și programe.....	22
/ Comprimarea învățământului teoretic.....	23
/Dezvoltarea celui profesional și tehnic.....	23
/Raționalizarea învățământul superior.....	23
▫Planuri de viitor:.....	23
??) <i>Declarația -program</i> a noului guvern, 8 febr.'39.....	23
▫Petre Andrei:Educația Națională.....	23
1939.....	23
??) Al.Rosetti (raportor),Proiectul de <i>Răspuns la Mesaj</i> ,Cameră,13 iun.'39.....	23
/Țăranul -punct central de preocupare:Serviciul Social.....	23
▫Reforma educării tineretului :Straja Țării.....	24
??) Ioan Marinescu (FRN ,Industrie) ,discurs la mesaj,Senat,23 iun.'39.....	24
▫Pregătirea profesională.....	24
▫ Pregătirea clasei conducătoare.....	24
??) Mihai Carp (FRN,președ. <i>Asoc. G-rale a prof.secundari</i>),la Mesaj,Senat ,26 iun.'39.....	24
▫Omagiu Regelui Carol II,Regina Maria.....	25
▫Parlamentul" partidist "versus parlamentul " cooperatist".....	25
▫ Dezideratele prof secundari.....	25

??) Eftimie Gherman (FRN, Muncitori) , la Mesaj, Cameră , 27 iunie'39.....	26
▫ Calificarea profesională.....	26
▫ Liceele industriale, Școlile de arte și meserii.....	26
/Școli și cămine	26
/Remunerarea corespunzătoare a muncii.....	26

Guvern Maniu. Legislatura I.Sesiunea II. 1929 / 1930

---

1. **Mesajul Regal** ,deschiderea sesiunii a II, 15 nov.'29
Proiectul de **Răspuns la mesaj**, (Raportor M.Ghelmegeanu) 22 nov.'29
2. **Viorel V.Tilea** (PNȚ,Cluj, chemărist) , discurs la mesaj,28 nov.'29
3. **Petre Haneș** (PNȚ, țărănist, deputat lalomița) , discurs la mesaj, 28 nov.'29
4. **Ion Petrovici** (pe atunci PNȚ) , discurs la mesaj, 5 dec.'29
5. **Costache Leanca** discurs la mesaj, 13 dec.'29
6. **M.D.Ralea**, (PNȚ, deputat Fălciu) ,discurs la mesaj, 16 dec.'29
7. **P.C.Andrei** (PNȚ) , discurs la mesaj, 16 dec.'29
8. **dr.N.Lupu** (PȚ,deputat de Fălciu), discurs la mesaj, 11 decembrie 1929
9. **dr.Iacob Pistiner**, (PSD,deputat Cernăuți) , discurs la mesaj, 27 nov.'29
10. **I.I.Mirescu** (PSD , deputat de Ilfov) , discurs la mesaj , 2 dec.'29
11. **N.Iorga** (PND,deputat Brăila; supleant la Dolj), discurs la mesaj, 9 dec.'29
12. **Hans Otto Roth**, (PNG, deput.Țirnavă Mare) , discurs la mesaj, 29 nov.dec'29
13. **Teodor Fischer** (Club parlamentar evreesc),discurs la mesaj, 17dec.'29
14. **Voicu Nițescu** (Ministru de Stat) , discurs final la Mesaj, 17 dec.'29
15. **Manifestul-program** ,lansat la **Congresul general PNL**, 1-4 mai 1930
▫ Prințul Carol la București. **Demisia guvernului Maniu** . 6 - 7 iunie ' 30
▫ **Guvernul G.G.Mironescu.**, 8-13 iunie'30
▫ **Restaurația:Carol II, 8 iunie'30**
▫ **Guvern Iuliu Maniu** ,14 iunie-10 oct.'30

Guvern GG Mironescu. Legislatura I-PNȚ. Sesiunea III, 1930 / 1931

---

16. 15 nov.'30. **Regele Carol**, Mesajul Regal
17. **Gh.Brătianu** (PNL deputat Iași), 5 dec.'30
18. **Costache Leanca** (Sfat parlamentar basarabean-sterist, deputat Bălți), 8 dec.'30

Guvern Iorga-Argetoianu. Legislatura I. Sesiunea extraordinară. iun-iul'31

---

19. **Programul de guvernare Iorga//școala//**-31 apr'31
20. Deschiderea Parlamentului ,**Mesajul Regal.**//școala// 15 iunie 1931
21. **Liberalii :contra legilor învățământului –Iorga** , 28 iun.'31
22. **C.Marinescu** (PNL ?),Comunicare ,închideri de școli, 24 iun.'31
- Răspuns Iorga.**
23. **George Grigorovici** (PSD) , discurs la mesaj,//școala// 26 iun.'31
24. **Nicolae Iorga** , prim-ministru, ministrul Instrucțiunii publice și culte, Discurs concludiv, dezbaterile la Mesaj, 2 iul.1931
25. **Radu Dobrescu**,**la Rectificarea bugetelor** pe departamente, 8 iul.'31
26. **N.Iorga**:modificări de **legislație învățămînt,Sesiunea extraordinară**, iun.-iul.'31

Guvern Iorga-Argetoianu .Legislatura I.Siunea ordinară 1931/ 1932

---

27. Deschiderea Parlamentului.**Mesajul Regal**, 15 nov.'31
  28. **dr.N.Lupu** (PȚ), discurs la mesaj, 3 dec.'31
-

Guvern PNȚ

---

29. **Nichifor Robu**, discurs la mesaj, 19 aug.'32

30. **I.Hudiță** (PȚ-Lupu), discurs la mesaj, 24, 26 aug.'32

31. **G.Serbeniuk** (P.Ucrainean), discurs la mesaj, // școala ucraineană // , 30 aug.'32

32. **M.Stelescu**, Interpelare //Studentii / 2 sept.'32

---

1. Mesajul Regal, 15 nov.'29

(DAD, MO.1, șed. din 15 nov.'29, p. 1-5)

▣ Legile învățământului superior

(ministrul Înv., N. Costăchescu)

"În ce privește **instrucțiunea publică** vi se va prezenta **legea învățământului superior**, care va cuprinde, în afară de **legea universităților** și pe aceea a **învățământului superior aplicat**, organizat în **școlile politehnice**, precum și aceea a **școlii superioare de arhitectură**, care funcționează în prezent numai pe baza unei decizii ministeriale și a unui regulament.

În modul acesta **se va concentra și sistematiza** acest întreg învățământ, rezolvându-se o problemă care a dat loc la vii discuții în ultimul timp." (ovațiuni prelungite, bravo)

Această activitate va trebui întregită printr-o nouă și temeinică organizare a **învățământului artistic**, predat în **conservatoarele de muzică** și în **școlile de arte frumoase**, care să corespundă nevoilor actuale ale **Teatrelor Naționale** și ale **Operele de Stat**. " (ovațiuni prelungite)

Răspuns la mesaj, (Raportor M. Ghelmegeanu) 22 nov.'29

(DAD, MO 2, șed. 22 nov.'29, p. 10 - 13

-Opera de instrucțiune publică

Adunarea Deputaților prețuește în gradul cel mai înalt importanța **operei de instrucțiune publică**. Dezvoltarea societății românești și a **generațiilor tinere** cu osebire.

-Ridicarea unei elite intelectuale

În afară de influențele **directivelor generale** care se impun pretutindeni fiecărei epoci, după determinismul necesităților ei proprii, are nevoie de îndrumarea sigură pe care o poate da formarea unei **elite intelectuale**, ridicată din **învățământul superior**, pe temeiul unor **criterii de selecțiune**, severe, obiective și nedeviate de la aplicarea lor.

Numai la lumina unei **culturi intense și variate**, **națiunea va putea progresa** cu tot idealismul și avântul, necesare **marilor realizări sociale**, ridicând din mijlocul ei **conducătorii Statului**. [...]

-Înv. superior aplicat

Adunarea deputaților, convinsă de toate aceste nevoi, **va urmări** cu tot interesul alcătuirea **legii universităților** și a **învățământului superior aplicat**, organizat în **școlile politehnice și arhitectură**, față de care organizarea **învățământului artistic** apare ca o **integrare firească**, corespunzând **darurilor naturale ale rasei noastre**. " (aplauze la PNȚ)

Mesaj/ Răspuns la mesaj nov.'29

---

2. **Viorel V. Tilea** (PNȚ, Cluj, chemărist), la Mesaj, 28 nov.'29

▣ Înv. superior

[L.D. Atenție. Se contrazice, pune patimă politică]

-Supraproducția de intelectuali :proletarizarea

/ Legile de reorganizare a **instrucției publice**, ar trebui să fie precedate de studiul **adevăratelor necesități**, pentru a evita o "**supraproducție de intelectuali**" și, ulterior, "**proletarizarea intelectuală**."

Faptul că pentru un loc de **grefier sau mic funcționar sunt 20-30 de reflectanți** [candidați], cu **licențe sau doctorate**, este o dovadă că această problemă ar trebui să preocupe statul.

-Politica liberală :localuri fără profesori

Politica dr. Angheliescu de a **construi localuri, fără a avea profesori suficienți**, "nu poate

constitui un punct de onoare pentru un ministru al Instrucției publice. "

-Oră pentru Liga Națiunilor

Propune ministrului înv. [Costăchescu] ca în orarul școlilor medii să fie o oră săptămînală pentru **predarea activității și importanței Ligii Națiunilor** ,cum alte state o aveau deja. (p. 66)

3. **Petre Haneș** (PNȚ, țărănist, deputat la Ialomița) , discurs la mesaj, 28 nov.'29 . (DAD, MO. 5, șed. 28 nov.'29, p. 67- 72)

[LD : deși contradictoriu, privind conștiența țărănimii care a adus PNȚ la putere,Haneș este un țărănist realist, nu idealizează și nu fletează pe țărani.Are mai mult profilul poporanist-semănătorist dinaintea războiului Titlurile, sublinierile parantezele drepte, îmi aparțin Discursul întreg, în xerox. În calculator, dispersat problematic.]

▣ Învățămîntul

-Rural:ca în evul mediu

Marele filozof și pedagog **C.Rădulescu-Motru** a spus că **învățămîntul nostru rural** este un **învățămînt "păsăresc "** .Are mare dreptate .**Învățămîntul rural** se reduce la **gramatică și aritmetică**, ca în Evul Mediu.

-Pregătirea țaranului modern

Este acesta un popor"modern" ?**Țăranul trebuie transformat pentru "viața modernă"** , chiar fizicește.**Țăranul**, învățat cu munca aceea grea de la țară,**este masiv,are mișcări brutale, greoaie,simțurile nu-i sunt toate ascuțite,el nu poate conduce ușor o mașinărie.**

Copilul de țaran cu greu se adaptează într-o industrie, în comerț sau administrație, unde trebuie multă supleță , multe maniere. Aceste lucruri să nu le socotim fără preț.**Să adaptăm pe țăran la viața modernă.** Adaptarea se face în multe feluri,dar Statul are ca mijloc de realizare **învățămîntul .Învățămîntul să creeze copilului de azi și omului de mîine ,deprinderile de cari are nevoie în viață** ,pentru succesul lui sau a întreprinderilor unde va fi angajat. "

-Conștiența țărănească

Țărănimea, din cauza **ignoranței** în care am ținut-o,**nu cunoaște nici pe marii ei binefăcători , nici pe scriitorii și artiștii care au cîntat-o, au idealizat-o și au ajutat-o** să se ridice la însemnatul rol politic de astăzi .Este de datoria noastră **să popularizăm lucrurile acestea** , după ce, bineînțeles, vom fi pregătit **țărănimea să fie în stare să le înțeleagă.** "(p. 72)

-Racordarea la educația occidentală avansată

El a avut cîntea să fie trimis la cîteva **congrese didactice străine,a vizitat școli din străinătate**,a cunoscut colegi."Este un paradox : cu cît un popor este mai învățat, cu atît învață mai mult,cu atît școlile lui sunt mai bune."Olanda, Cehoslovacia, Germania, Franța.. Amsterdamul, la o populație cît a Bucureștiului,are 500 școli.

Învățătorii și profesorii au salarii de 2 ori mai mari decît ai noștri ; școlile lor sunt făcute pentru copii, după vîrsta copiilor, după trebuințele lor,cu colorit atrăgător, cu servicii sanitare corespunzătoare ,nu ca al noi , unde, în ele ,scoți școala și pui cazarma ,administrația financiară, serviciul tehnic .

-Întâietatea școlii în preocuparea guv.

După opinia lui -care se deosebește de a lui Tilea **școala trebuie încurajată înaintea armatei , înaintea magistraturii** ."Ca să ai **armată bună**, ca să ai **magistratură bună**, trebuie să ai mai întîi **școală bună.Soldații și ofițerii** , înainte de a ajunge la cazarmă, **magistrații** , înainte de a ajunge la judecătorie sau tribunal, **au trecut pe la școală.**Deprinderile lor , sufletul lor, se formează acolo [...]"(p. 72)

Petre Haneș / nov.'29

4.Ion Petrovici* (pe atunci PNȚ) , discurs la mesaj, 5 dec.'29

(DAD, MO. 8 ,șed. din 5 dec.'29, p. 166- 173)

* Fost membru al PP-Averescu; fost ministru al Instrucțiunii publice (1926-1927);primit cu vii aplauze de către Parlamentul PNȚ . Va trece apoi la gogo -cuziști și își va încheia cariera politică alături de Antonescu .

▣ Învățămînt

-Necesitatea legii înv.superior .

Pistiner a atăcat guvernul că intenționează să reformeze **învățământul superior și artistic**, în loc de cel elementar. Fără să cunoască principiile de reformă ale ministrului (Iorga ar fi spus că sunt cam "misterioase") **el îl felicită pentru această intenție.**

Legea învățământului superior, este singura lege rămasă **dinaintea războiului.**

A fost făurită și votată numai de Parlamentul **Vechiului Regat**. Ea s-a extins asupra României întregite, dar trebuie adaptată la noile condiții; trebuie să țină seama de evoluția ce s-a produs în concepția despre universitate.

-Concepții despre inv. superior

[Ex. La 1850, în cazul lui Știrbey-Vodă se spunea : < **Învățământul superior trebuie să dea țării slujitori destoinici și tinerilor o carieră pentru viață.** >

Concepția veche era : universitatea = fabrică de profesioniști.

Concepția nouă : universitatea = focar de creație științifică (**aplauze PNȚ**)

Concepția socialistă, probabil : asta ne mai trebuie nouă !?

-I. Mirescu (PSD) : "**Pistiner** a spus doar că **învățământul superior** a devenit un **monopol pentru clasele avute**. Atîta tot."

-I. Petrovici : "Cred că **creațiunea științifică și artistică nu sunt un lux**, mai cu seamă astăzi.

După crearea statelor mici, există voci care susțin că "**statele mici** nu sunt capabile de **civilizație și creatoare de cultură.**" (De curînd, contele **Appony** spunea că greșala care s-a făcut cu teritoriile rupte Ungariei, pe lângă drepturile istorice, constă din faptul că românii, chiar dacă sunt majoritari, nu sunt popor "civilizat" și "creator" de cultură.

"Însă un lucru **este cert**, în **atmosfera** în care trăim, în **concurența** aprigă dintre popoare și cu **pretențiunile crescînde**, este pentru noi o **datorie imperioasă** să ne silim a **vârșa în tezaurul culturii mondiale** o cît mai largă și o cît mai însemnată **contribuție de creații personale**" (**aplauze prelungite, îndelung repetate la PNȚ**)

-Maximum de condiții ptr. școlile superioare

Legea universității trebuie să creeze "un maxim de condiții favorabile", pentru a putea dezvolta "posibilitățile creatoare ale **științei românești**" (**aplauze prelungite, îndelung repetate la PNȚ**)

/ **Școlile de artă**, trebuie și ele să creeze un "**maximum de condițiuni prielnice**" pentru a dezvolta **talentele. Di Pistiner**, ca cetățean al acestei țări, ar trebui să creadă la fel cu noi. Sau, dacă nu "să ne dea voie nouă" să facem "altfel" decît vrea dsa .

-Salarizare corespunzătoare cadrelor didactice

La toate gradele de învățămînt) "Tot așa cum în evoluția istorică, pentru ca să se ajungă la reflectoare electrice, a trebuit mai întîi să înceapă cu opaițe și lumînări, tot așa, **în evoluția individuală**, ca să ajungi la **reflectorul puternic de la universitate**, trebuiește mai întîi să-ți deprinzi ochiul cu **lumina de opaiț a modestului învățător.**" (**aplauze la PNȚ**)

Toți sunt factori de cultură, legați unii de alții [...]"

[În 1927, ca ministru al Instrucțiunii, ajutat de colegul Manoiilescu, a reușit să strecoare în **Legea de armonizare**, niște salarii, nu perfect ideale, dar convenabile, pentru corpul profesoral. Dar, din cauza greutăților financiare, Legea s-a votat cu o steluță la coloana de salarii a corpului didactic, că nu se vor aplica în 1927. Acest lucru, apoi, nu s-a aplicat nici în 1928, nici în 1929.

-G. Căpățineanu (PNȚ) : să se aplice în 1930 !

-I. Petrovici : În Mesaj și Răspuns, la legile militare și ale magistraturii, se vorbește de ridicarea salariilor ofițerilor și magistraților. La Învățămînt se vorbește de reformă, dar salariile rămîn staționare!

I. Petrovici dec. /'29

---

5. Costache Leanca discurs la mesaj, 13 dec.'29

(DAD, MO. 13, șed. din 13 dec.'29, p.301- 304)

(PNȚ, țărănist radical, basarabean, unionist, deputat Bălți),

[**L.D.**: discursul integral -xerox. În calculator, dispersat problematic.]

[Este consternant ce spunea acest țărănist ! După peregrinarea lui la Lupu, la Stere, la Iunian ...după 23 august 1944 va face acea dizidență de colaborare cu puterea comunistă și de ocupație sovietică. Dar asata este altceva.

Suntem în 1929. Nu vreau să-i fac proces de intenție....] :

Leanca /'29

▣ Școala.

-Elogiul învățătorilor rurali

/ A fost la un **Congres învățătoresc**. (el nu este învățător, viața vitregă l-a împiedicat să facă o școală așa de înaltă .Dacă este o categorie de funcționari care ar trebui să stărnească admirația,este cea a **învățătorilor,"acești apostoli, svîrlîți în bezna satelor întunecate, acești apostoli care duc adesea greutățile fiecărei zile**, acești oameni, într-adevăr sunt oamenii de care noi **ar trebui să ne interesem mai mult**, și, cu toate acestea, **sunt cei mai slab plătiți astăzi**, încît viața lor este aproape imposibilă." (p. 301)

-Clasele"complementare" –inutile

"Clasele noastre complimentare,după **legea dr. Angelescu,nu dau absolut**, o afirm aici,**nici un rezultat**. Nu avem nici **corp profesoral** bine pregătit,nu avem nici **starea sufletească** bine pregătită pentru acest lucru, nu avem nici **materialul didactic** bine pregătit,nu avem nici **programul** pentru aceasta.

Aceste clase complimentare, pentru masa noastră țărănească,formează mai mult **o povară**,și în nici un caz ele **nu sunt de vreun folos.Desființarea lor ar putea reduce** , într-o măsură oarecare,**numărul învățătorilor** și mai ales,ar putea reduce numărul acelor **suplinitori**,cari mare treabă nu fac în școală, lipsindu-le practica necesară."

"Altă cauză de **risipă de bani** , în ce privește școala,cred că este și **pleiada prea mare de inspectori și parainspectori**.Și la acest capitol, s-ar putea face o reducere., realizîndu-se o economie oarecare [...]"(p. 302)

Leanca /'29

6.**M.D.Ralea**, (PNȚ, deputat Fălciu) ,discurs la mesaj, 16 dec.'29
(DAD, MO. 14, șed. din 16 dec.'29 , p. 313- 317)

[**L.D: discurs integral, xerox ; în calculator, dispersat problematic**

Mai mult un pamflet ,decît un discurs parlamentar ;mai degrabă un discurs electoral , decăt o argumentare doctrinară]

Ralea /'29

▣ Școala.

-**"Agrarierea" școlii sătești**

Mai sunt multe de făcut.Continuarea politicii școlare, **"agrarierea" școlii sătești**.

"Noi trebuie să facem un fel de **misionarism agricol**,un fel de **propagandă agricolă**

la sate și această propagandă și acest misionarism agricol **trebuie să-l începem**

de la școala primară , care în sate nu poate fi decît după **tipul agrar**. " (**aplauze PNȚ**)

-**Secția realistă –benefică**

" [...] cred că un partid democrat nu poate admite **o reformă a învățămîntului secundar** ,bazat numai pe **religie și clasicism**.Trebuie lăsată **libertate în învățămîntul secundar**, pentru **acei cari se decid și pentru educația pozitivă**, adică pentru cei ce vor să facă **studii realiste** ."

(**aplauze PNȚ**)

-**Secția clasică –o povară**

România este o țară tânără,"**fără tradiții umaniste care să ne stea ca o povară**",

care "a experimentat perfect regimul acesta [al secțiunii reale] care a dat cele mai bune elemente [...] iar **secția clasică a murit prin inaniție** ,adică nu a mai avut nici un candidat la un moment dat. Sunt din ultimii oameni ,cari au făcut secția clasică.Vedeți dvs, faptele ne-au dat lecția lor, faptele ne-au arătat că organismul românesc cere altceva decît ceea ce avem."

(p. 317) Ralea dec.'29

7.**P.C.Andrei** (PNȚ) , discurs la mesaj, 16 dec.'29

(DAD,MO. 14, șed. din 16 dec.'29. p. 318-324)

[**L.D-Discursul integral, xeroxat ;în calculator, dispersat problematic**

Este evident că Petre Andrei reprezenta "stînga" din PNȚ

▣ **Învățămînt**

-**Felicitări ptr.reforma inv. sup.**

/Felicită guvernul și ministrul Instrucțiunii [Costăchescu] pentrucă au anunțat la Mesaj ,**reforma**

învățământului superior (aplauze la PNT) " pentru că și-au dat seama că **creațiunea culturii și răspîndirea ei** în popor trebuie să înceapă de la **conducătorii culturali firești** , de la **universitate**.

-Necesitatea reformării tuturor gradelor de învăț.

Dar nu este de ajuns atît; ar fi **un început timid și prea sfios** dacă ne-am opri aici.

Toate gradele de învățămînt trebuie să fie completate. **Sunt lacune pretutindeni.**

(ex. **învățămîntul complementar sătesc** care trebuie studiată cu chibzuială și prudență ;

învățămîntul profesional ,care ar trebui să pregătească nu "funcționari" ci "agenți"

în procesul de producție)(p. 323)

Petre Andrei / dec.29

8.dr.N.Lupu (PT,deputat de Fălciu), discurs la mesaj, 11 decembrie 1929

(DAD,MO.11, șed.din 11 dec.'29, p. 218-227)

[LD: voce particularizată în peisajul parlamentar Opozant prin "dezertare" și colaborare cu PNL, Lupu se manifestă ca un autentic **"țărănist"**, amintindu-le începuturile, regretând "abdicările", bucurîndu-se, parcă, de eșecuri,dar lăsînd totdeauna o "porțiță" de înțelegere.]

Lupu / dec.'29

/Doleanțe țărănești

IA fost în Basarabia. Un țăran și femeia lui i-au spus: < Dle, am duce-o mai bine [...] dacă rămîneam sub ruși ne prăpădeam [...] sub guvernul acesta suntem o leacă mai bine ; dar ,dle, ne omoară ghirurile și camăta. Iată, cu haina mea cu 50 de petice, am făcut și Paștele.La căruță aveam două iepe, [...] le-am vîndut ca să plătesc darea.[...] și pricentul , că-i 15 la sută[...] iar copiii mei, 5 cîți am, nu- i pot trimite la școală, pentru că nu am cu ce-i îmbrăca și-mi ia 100 de lei pe zi amendă și , uite dta, avem 12 învățători în sat, și o să trebuiască să vînd și iepele acestea.>(p. 226)

Lupu / dec.'29

/Desființarea amenzilor școlare

/ "Dle **Costăchescu** , te știu om de suflet, **desființează amenzile școlare !** "(**aplauze la multe bănci**) desființează-le pentru că **e o crimă, care îndepărtează pe țăran de școală**, pentru că **învăță pe învățători să se reazeme pe forța administrativă** și pentru că **abuzează prea des** de acest drept și ia parale și merinde.Pe învățător să-l socotești după nr de elevi ce-l are la școală, prin propriul lui imbold și inițiativă " (p. 226)

Lupu / dec.'29

9.dr.Iacob Pistiner, (PSD,deputat Cernăuți), discurs la mesaj, 27 nov.'29

(DAD, MO 4, șed. din 27 nov.'29, p 43- 51)

[L.D.: gata cu cartelul, cu colaborarea PNT-PSD.S-a încheiat "luna de miere"; PSD se pregătește pentru preluarea puterii , pentru revoluție , pentru socialism.]

dr.Pistiner /dec.'29

▣ Învățămînt .

-Prioritar: reforma învățămîntului primar.

/ **Mesajul** anunță **reforma învățămîntului superior artistic**.Poate este necesar, poate el nu are destulă înțelegere pentru arte, dar consideră că **"mult mai urgentă este reforma învățămîntului primar "**, un sistem "nenorocit" care "strică pe copii" (p. 49)

-Necesitate: școli minoritare publice

/ De ce nu s-au înființat **școlile minoritare publice** ? Și , dintr-un buget de 5 miliarde , s-au dat 25 milioane subvenție pentru **școlile minoritare particulare**.

Pistiner/'dec.29

10.I.I.Mirescu (PSD , deputat de Ilfov), discurs la mesaj , 2 dec.'29

(DAD, MO. 7, șed. din 2 dec.'29. p. 124-133)

[L.D. : text integral xeroxat.În calculator, dispersat problematic, parafrazat, rezumat,

schematizat,cu subtitluri , etc....]

Mirescu/dec.'29

▣ **Învățămînt**

-**Învățămînt ateu**

[**L.D: socialistii** , caută pretext pentru scoaterea oricărei religii din școală!

Deci **învățămînt ateu...** restul sunt **pretexte**]

Cere **desființarea obligativității învățămîntului religios** .(**exclamații, întreruperi ,la PNT**)

"Nu trebuie să vă supărați, pentru că am să vă dau cîteva **exemple** din care veți vedea **îndreptățirea noastră de a cere acest lucru**.Ceea ce se petrece astăzi, în această privință, este **un adevărat scandal**.Se impune astăzi **copiilor de alte credințe** religioase, să învețe **anumite religii de Stat**.

-**P.V.Haneș** : "Nu se poate , **este interzis de regulament** "

-**Mirescu** : "**Toate cursurile religiei la noi în țară sunt ortodoxe și noi avem copii de diferite religii, ei nu sunt scutiți de de ora de religie** "

[**ex.pățania unui evreu ateu**,cu o fetiță în cls.II-a de liceu

-Profesoara :de ce nu te închini ?

-Eleva :pentru că acasă, nici mama nici tata nu se închină.

-Profesoara : de ce nu te duci la Sinagogă ?

-Eleva: pentru că tata și mama nu se duc la Sinagogă.

-Profesoara : dar ești evreucă.

-Eleva : ba sunt româncă.

...**Și a primit la religie nota 3**, deși este o elevă eminentă!Fetița s-a îmbolnăvit, și la revenirea în școală Profesoara: ce galbenă este, iată diavolul în ea, pentru că nu a făcut religie]

-**P.V.Haneș** : cred că greșiți.**Profesoarele nu predau religia.**

-**Lotar Rădăceanu:neconstituționalitatea orelor de religie**

Nu se primesc copii la **înscrierea la școală**, fără **dovadă** cărei **religii aparține acel copil**.

[...] "**Cînd Constituția** garantează libertatea conștiinței și **Legea cultelor** prevede **formele de ieșire din comunitatea religioasă**, nu se poate admite ca **la școală să se pună copiii de liberi cugetători astfel de opreliști** ,care duc la rezultatul că se fac **declarații false**, și acești copii sunt **siliți să frecventeze cursuri de alte religii** , adică cursurile de **religie ortodoxă**.[...]

Noi nu ne ridicăm contra religiei nimănui , dar **cerem ocrotirea pentru credința fiecăruia** , oricare ar fi ea. "**(aplauze la grupul PSD)** (p.127)

Mirescu /dec.'29

11.N.Iorga (PND,deputat Brăila; supleant la Dolj);, discurs la mesaj, 9 dec.'29

(DAD, Mo.9,șed.din 9 dec.'29, p. 181-188)

[**L.D.:** discurs complet, xerox.În computer, dispersat problematic.Ca și altădată, greu de sistematizat, de condensat.De aceea ,voi reproduce pe larg fraza lui.Sublineri, paranteze,supratitluri, îmi aparțin.Pîna în acea zi, Iorga lipsise din Parlament, dar nu făcea "boicotare" Anunță o "**declarație**", în realitate... **ține un discurs**.

Eu consider **discursul programatic** - pe termen imediat și în perspectivă -

Ei îl va experimenta în a sa guvernare de "tehnicieni" , în 1931

Două cuvinte splendide ,dispărute din uzanță, la Iorga : "**scărițarea reformelor**" și "**paperăsăria**" (în sens de hârțogărie)]

Iorga / dec.'29

▣ **Învățămînt**.

-**Reforme peste reforme**

Pîna acest popor nu va fi lăsat "să-și dezvolte toată putere sa de creațiune" (în afară de zădarnice formalități de Stat) pîna atunci "**învățămîntul superior** va trece **de la o încercare de reformă la altă** încercare de reformă,și va da pe rînd **generațiile betege** ,betege sub raport sufletesc, de care a avut să se plîngă România pîna în momentul de față."

-**Lăsați reforma mai târziu !**

"Aceasta este **o problemă foarte grea**, și **v-aș sfătui** ,dacă îmi permiteți,ca în **scărițarea reformelor și operelor de legislație** pe cari le anunțați astăzi,**să o lăsați pentru ceva mai tîrziu** , fiindcă în formele cele vechi **învățămîntul superior** ,cu sufletul pe care îl punem întrînsul, **poate**

trăi.Să vă feriți ca nu cumva , prin **reforme noi nepotrivite ,să stricați și puținul bun care se găsește astăzi în învățămîntul superior."** (p. 187)

Iorga / dec.'29

-Școala și armata –susținute cu orice preț

"[...] **suprimați totul,lăsați numai școala și soldatul;**

reduceți administrația la ce poate fi mai simplu ; **înlăturați toate subvențiile** la cari unii au dreptul , alții n-au dreptul; și mai ales **împuținați biurocrația**, zvîrliți în lături **paperăsăria**.

Aceste două mijloace esențiale **„școala care dă suflet, armata care dă mijlocul de apărare** , cu orice preț, chiar dacă ar fi să îngenunchem,cu genunchii însîngerăți de nevoile noastre, **trebuie susținute.Trebuie susținute cu orice preț.**

În acest domeniu nu se încapă **nici o tîrguială** , nici un fel de **amînare** [...] [...]

Iorga / dec.'29

12..Hans Otto Roth, (PNG, deput. Tîrnava Mare) ,discurs la mesaj, 29 nov.dec'29

(DAD, MO 5, ședița din 29 nov.'29, p. 90-91)

[L.D. **Text xeroxat (incomplect,din păcate) .În calculator, integral]**

Roth / nov.'29

«Școlile confesionale germane .

Cel mai tare îi afectează faptul că **Statul nu acordă suma necesară** pentru întreținerea **școlilor lor confesionale**.

" Atingînd această chestiune, aș dori să vă fac să simțiți cu tot focul sufletului meu și cu toată căldura simțirii mele de om.Căci **libertatea educațiunii este cea mai adîncă bază pentru dezvoltarea morală și intelectuală a omenirii**.Cînd se ia unui popor libertatea educațiunii , îl atingi în centrul existenței sale.

Poporul săsesc și-a creat ,printr-o muncă de secole întregi , **școale proprii** , care au devenit absolut **hotărîtoare pentru ființa și caracterul său**.

- LegileAngelescu

Chiar și **legile d-lui Angheliescu ne-au lăsat încă un mic rest** din **tradiționala noastră libertate școlară**.Dar ce mai însemnează **dreptul formal** de a menține școalele noastre proprii, dacă nu suntem puși și în situația **de a le putea susține** într-adevăr aceste școli autonome.

-Efectul negativ al exproprierii pămînturilor bisericesti

Prin **aplicarea rigidă și necruțătoare a reformei agrare, biserica evanghelică**

a pierdut tocmai acea parte din **averea ei imobilă** care a servit înainte **întreținerii școalelor confesionale**.

-Obligația ilegală a taxelor școlare către stat

În schimb, **comunele politice**, printr-o **dispoziție cu totul ilegală**, au fost **obligate** de a pune **14 % din toate veniturile** lor la dispoziție , pentru a se susține **școalele Statului**.

Prin această dispoziție ilegală, **li s-a impus credincioșilor bisericii noastre**,în afară de **obligația de a-și susține propriile lor școale, și sarcina** de a da o mare parte din veniturile lor , pentru **a susține școlile Statului** ,care nu servesc nici decum **populația evanghelică- germană** , **copiii acesteia urmînd , fără excepție , în școlile confesionale**. [...]

-PG cere susținerea școlilor confesionale de către stat

Cetățenii și țărani sași, cari pentru susținerea școlilor confesionale plătesc adesea sume de multe ori mai mari decît darea lor către Stat, **au suportat sarcini aproape supraomenști** , în anii de după război.[...] **Statul n-a plătit** nici o singură dată [cf.prevederii legii din '24] **susținătorilor școlilor confesionale , acele despăgubiri** , care se ridică în fiecare an la multe milioane.[...]

Partidul german pune în fruntea dorințelor sale **pretenția** de a se mări în mod corespunzător și drept **contribuția Statului pentru susținerea școalelor confesionale"** (p. 91)

H.O.Roth / nov.'29

13.Teodor Fischer (Club parlamentar evreesc) , discurs la mesaj, 17dec.'29 (DAD, (DAD,MO. 6, șed.din 17, 18 dec.'29 ,p. 103 - 109)

[L.D.: **singurul care este măcar "înțelegător", dintre minoritari !]**

-Școlile confesionale etnice

Există un "deficit" între **activul și pasivul** acțiunii guvernelor. S-a făcut **un pas în a da ajutor școlilor confesionale ale minorităților etnice**, dar suma de **25 milioane este o "fărîmătură"** din "pîinea" care trebuia să li se dea, dar ținînd seama de **dificultățile bugetare, trebuie apreciată "cu atît mai mult."** (aplauze **PNȚ**)

-Lealitate și bunăvoință de la guvern

/ De asemeni, la **ministerul Instrucțiunii** , unde înainte nu se înțelegea decît "șicane și o absolută lipsă de bunăvoință", **acum se înțelege "lealitate și bunăvoință"** (aplauze **PNȚ**)

-Necesitatea școlii normale evreiești

/Nu s-a acordat un ajutor corespunzător pentru **studentimea evrească** ;

/Școala normală evrească nu a fost înființată; (p. 106)

Fischer / dec.'29

---

14. Voicu Nițescu (Ministru de Stat), discurs final la Mesaj, 17 dec.'29

(DAD, MO.16, șed. din 17 dec.'29, p. 367-373)

[L.D : discurs integral, xeroxat; în calculator, dispersat problematic;

Parantezele, sublinierile, culorile, semnele ... îmi aparțin .

Vorbește în numele guvernului, trăgînd concluziile la dezbaterile la Mesaj.]

Nițescu / dec.'29

▀ Școala.

-Doleanțele minorităților

Minoritarii au dreptul, însă, să spună că **școlile și bisericile lor**, nu au fost în deajuns ajutate, așa cum prevedea tratatul minorităților.

/"Este adevărat că **acest tratat** pune în vedere ca **școlile primare și bisericile minoritare** , să fie ajutate <acolo unde minoritarii locuiesc în proporții considerabile .>

Ați văzut d-voastră, rea voință din partea **partidului național-țărănesc**, în această privință ? **Dimpotrivă**, el a dat dovadă de toată bunăvoința. Imediat ce a avut posibilitatea, **a acordat** pentru scopurile arătate, un prim ajutor de **25.000.000 lei** .

<Foarte bine, dar nu este destul ! > - spuneți dvs. În deosebire de d.Willer, însă, d.**Teodor**

Fischer, care se pare a fi mai departe văzător și mai adînc cunoscător al realităților, vorbind în numele clubului parlamentar evreesc, **a recunoscut** că pe dînsul

îl interesează în primul rînd **buna intenție al guvernului** [...]

Nițescu / dec.'29

---

15. Manifestul-program , lansat la Congresul general PNL, 1-4 mai 1930

(BCS, fond Saint-Georges, pachet XLV, ds.4 , fila 84- 104)

[LD: text integral, fișe de mîină, introdus în calculator.

Capitolele , dispersate problematic. Subtitluri, sublinieri, paranteze, semne, etc, îmi aparțin.

Atenție !: document programatic , doctrinar, cu care PNL lansează oficial bătălia pentru **răstrunerea de la guvern a PNȚ** ; își fixează coerent și cuprinzător toate componentele și direcțiile de luptă; răspunde (doctrinar și politic) tuturor actelor PNȚ considerate de el ca dezastruoase, periculoase, distructive, eronate, nerealiste, nefondate.

Prin comparație cu programul PNȚ de guvernare, se pot determina concepțiile comune dar , mai ales, diferențele și divergențele privind guvernarea României.

De la părăsirea guvernării , cel mai consistent și amplu document.]

▀ **Învățămînt**

/ **Lupta împotriva analfabetismului** ;

/ **Școala rurală** va fi dezvoltată ;

/ **Învățămîntul complementar** aproape desființat de gov. PNȚ) restabilit și dezvoltat.

/ **Învățămîntul secundar , minoritar și particular** (operă a PNL) vor fi întărite și vor fi urmate de **legile inv. profesional și superior**.

/ **Universitatea** - pîrgie puternică pentru formarea conștiinței naționale ;

/ **Cultură temeinică** , cu învățămînt practic, pentru a feri țara de neajunsul unui proletariat intelectual (șomeri)

/ **Ministerul Educației și culturii** naționale , întărit ; (p. 96)

- Prințul Carol la București. **Demisia guvernului Maniu** . 6 - 7 iunie ' 30
- **Guvernul G.G.Mironescu., 8-13 iunie'30**
- **Restaurația: Carol II, 8 iunie'30**
- **Guvern Iuliu Maniu ,14 iunie-10 oct.'30**

Guvern GGMironescu.Legislatura I-PNȚ. Sesiunea III, 1930 / 1931

16.15 nov.'30.Regele Carol, Mesajul Regal

(DAD, MO 1, ședința din 15 nov.'30, p. 1-4)

[L.D: text integral, xerox.În calculator, dispersat problematic.Integral, la Guvern Colorarea, sublinierile, parantezele drepte, îmi aparțin, urmînd a fi comentate]
Participă: Regele Carol, MS Mihai, guvernul, senatori, deputați.

[Costăchescu, Hațieganu, ș.a.]

- **Învățămînt, muncă,finanțe, administrație ș.a.**

[LD: de-a valma, restante și noi, nemotivate]

"**Organizarea învățămîntului tehnic mediu** și reorganizarea Consiliului Tehnic Superior , **organizațiunea jurisdicțiunii profesionale** și a pregătirii profesionale și **modificarea legii vamale** , a **legii creditului județean și comunal** , vor forma obiectul deliberărilor Domniilor-voastre. [!!!]

" O nouă **lege asupra cumulului în funcțiunile publice** , **spre a înlătura cu desăvîrșire cumulul [???**] , e necesară. (ovațiuni, strigăte de bravo!)

Ea va fi supusă spre examinare.

[Costăchescu]

- **Cultură națională.**

[L.D: aspect inedit în acțiunea PNȚ]

" **Națiunea** noastră are, în părțile acestea ale lumii , **o înaltă misiune culturală.**

Directivele acestei misiuni , care nu este îndreptată contra altor neamuri , ci tinde numai la **dezvoltarea geniului național, pornesc de la Universități.**

De aceea, prin reorganizarea acestora, trebuie să se înceapă îndrumarea pe noi baze a activității noastre culturale.

Guvernul Meu vă va prezenta proiectul de lege respectiv." (aplauze)

[Costăchescu]

[Carol II]

- **Apel la cooperare**

"Importanța problemelor ce vor fi supuse deliberărilor Domniilor Voastre, și dificultățile mari ale situației economice, **impun colaborarea înțeleaptă a tuturor.**

(ovațiuni furtunoase, prelungite și repetate , bravo!)

"De aceea, **fac apel** la toți fiii buni ai Patriei, ca, **peste deosebirile de partid, [!!!]**
să coopereze frățeste la înlăturarea greutăților prin care trece țara.(ovațiuni prelungite)

17.Gh.Brătianu (PNL, deputat Iași), 5 dec.'30

(DAD,MO.nr.14,șed. din 5dec.'30, p. 187-190)

[L:D :discurs integral xeroxat.În cumputer, dispersat problematic.

Sublinierile, parantezele, supratitlurile, îmi aparțin.

În Parlament exista o încordată așteptare, pentru a se anunța ruptura PNL.El ține tot discursul,fără a anunța ruptura,ignorînd total prezența în parlament al grupului parlamentar PNL]

- **Scoala .**

- **Gh.Brătianu** : În frumoasa sa interpelare de ieri, d.**Petrovici** a atins toate problemele unei **politici culturale a guvernului**, iar d. ministru al Instrucțiunii [**Costăchescu**]

a căutat să **justifice** nevoile ce l-au determinat **să suprim** un atît de mare **număr de școli normale și secundare.**" [...]

"Pentru noi, **problema școlară** are, în primul rând un **aspect calitativ** și o **latură socială**. Trebuie să dăm întreaga noastră atențiunea **situațiunii acestui corp didactic**, care a rămas timp de **trei ani** de zile, în afară de **legea armonizării salariilor**. "Socotim că **revendicările sale legitime** în această privință, nu sunt numai o preocupare de ordin material, ci ele **reprezintă** o preocupare firească de **dreptate** și de **prestigiu**." Gh.Brătianu / 5 dec.'30

---

18. Costache Leanca (Sfat parlamentar basarabean-sterist, deputat Bălți), 8 dec.'30

(DAD, MO.15, ședința din 8 dec.'30, p. 210- 219)

[LD: **discurs integral xeroxat; în calculator, dispersat problematic. Sublinieri, supratitluri, paranteze etc. îmi aparțin. Vorbește după Ralea. Nici el, nu "rupe pisica", se menține în echivoc, și tot așa de clar **Stere era cheia**. Se mai adaugă, ca fundal, frustrările Basarabiei.]**

▪ Școala

Din cauza bugetului de criză, s-au comprimat cheltuielile, iar ministrul instrucțiunii, **Costăchescu**, **închide în masă școlile**.

/Facultatea de teologie de la Chișinău

(vezi pe larg **la Biserică**)

În **Cameră** s-au iscat **discuțiuni** în jurul **interpelării anunțate** de **Nichifor Crainic**, în legătură cu **Facultatea de teologie din Chișinău**, provocată, la rândul-i, de **interpelarea anunțată** de colegul **Cărăuș**[...]

- **Costache Leanca** : "Dlor deputați, în chestia aceasta **eu aș merge mai departe**."

Probabil că mulți nu vor fi de acord cu mine, am însă o adâncă convingere că propunerea mea ar fi în folosul credinței și al religiei noastre. **Aș merge mai departe și aș spune că, pe cât se poate, să separăm biserica de stat.** (**întreruperi**)

Guvern Iorga-Argetoianu. Legislatura I. Sesiunea extraordinară. iun-iul'31

19. Programul de guvernare

(DAD, MO nr.1, șed. din 30 apr.'31, p. 1-4

D.S., MO. Nr. 1, șed. de joi, 30 apr.'31, p. 1-4)

▪ Școală- Iorga

/Crearea școlii după necesitățile societății, fără ca Statul să sacrifice banul muncit al mulțimilor, pentru a crea **paraziți fals-culturali, veșnic element de nemulțumire și agitație**.

/Scoaterea școlii din făgașul unui pedantism administrativ, împărțitor de diplome

/Unirea, în orice grad a ei, a teoriei cu practica agricolă și industrială

/Completa liberare a Universității [...]

/Sprijinirea întregului învățământ pe o școală primară, capabilă de a da țerii cetățeni luminați.

Apr.'31

---

20. Deschiderea Parlamentului, Mesajul Regal. 15 iunie 1931

(D.A.D, MO nr. 1. Ședința din 15 iunie 1931, p 1-3)

(Rev."Parlamentul Românesc", 17-18, 1931, p 9-11)

▪ Reforma învățământului

" În materie de învățământ, vi se aduce pentru **legiferare numai ce nu se poate rezolvi pe cale de regulament**, într-o acțiune mai potrivită cu nevoile sufletești ale țării.

Proiectele de legi vor privi :**liberarea Universității**, ușurarea învățământului secundar și **simplificarea examenului de bacalaureat**.

Mesaj regal / 15 iun.'31

21." Liberalii își iau libertatea de acțiune." , 28 iun.'31

("Dimineața", 29 iun.'31)

PNL:protest contra legilor învățământului

/ Sfatul parlamentar PNL a ținut o ședință în dimineața de 28 iunie, sub președ. lui Duca. "Viitorul" a publicat următorul comunicat :

"S-au luat în discuție diferite proiecte de legi [...] În privința proiectelor legilor învățământului, PNL va protesta cu energie contra grabei cu care d.N.Iorga vrea să procedeze la modificarea legilor școlare [...]"

PNL va combate atât modul acesta de a legifera, cât și principiile și dispozițiunile din proiectele pentru modificarea legilor învățământului [...]"

PNL/ 28 iun.'31

---

22. C.Marinescu (PNL ?) ,Comunicare, închideri de școli, 24 iun.'31

(DAD, MO 8, șed. din 24 iun.'31, p. 250)

/Zvonuri despre desființarea de școli

-Marinescu : Circulă un zvon în presă că **Iorga are intenția de a desființa 200 de școli** -de meserii, profesionale, comerciale și vreo **50 de licee**.

-Iorga : "Au început cu 120 de școli, s-au ridicat apoi la 200, mâine vor fi 300

Aceasta arată onestitatea acestei campanii !

-Marinescu : Dacă se va merge așa, **o să ajungem la desființarea tuturor școlilor din Țara Românească !**

-Iorga : " Plus una ! " (**ilaritate**)

-Marinescu : Ar fi vorba și de școala de la **Fontenay aux Roses** ...

PNL:greutăți financiare pentru școli

-Iorga : " **Eu nu suprim nici o școală**, numai cât în a doua jumătate a anului, **statul nu este în stare să întrețină un număr de școli .Școlile acestea rămân** ;noi însă rugăm **comitetele școlare**, să ia pe seama lor cea mai mare parte din cheltuieli.

Profesorii rămân, [...] **profesorii nu sunt amenințați.**" [...]

În ce privește **ironia de prost gust** care se face cu **școala de la Fontenay-aux-Roses** ea este ,de fapt, școala de la Paris, este legătura noastră cu Franța;

ea nu cuprinde decât **un număr foarte restrâns de licențiați și doctori de la noi.**

Ei, Iorga, nu avea nici o leafă pentru conducerea acelei școli;primea doar 100.000 pentru transport și 1-2 luni cât le petrece acolo.

Dorește ca atunci când se mai pun în circulație asemenea zvonuri,să fie întrebât

Iorga / iun.'31

---

23. George Grigorovici (PSD), discurs la mesaj, 26 iun.'31

(DAD, MO 10, șed. din 26 iun.'31, p.319- 331)

[LD: xerox.discurs dispersat problematic. Integral la fișier PSD .

Sublinierile, supratitlurile, semnele, îmi aparțin .

Spre deosebire de alți parlamentari, care au recurs la scurte declarații ,

Grigorovici rostește un **amplu și exhaustiv discurs de gen.**

Din toate p.d.v. , discurs de referință.]

PNL:Școala =fundamentul civilizației

S-a vorbit de intelectuali, de școli, de bacalaureat , de mulțimea liceelor.

"Dar să avem de zece ori mai multe ! Ce vă dor liceele ?

-Progresul școlii în Occident

...În **Cehoslovacia** sunt mulți țărani absolvenți ai unei școli superioare,licențiați în jurisprudență, în agricultură, în chimie, în filozofie.Cu toate acestea ei rămân țărani.

De ce să-i obligăm să nu devină oameni civilizați și culti ?

...**Macdonald**, prim ministrul **Angliei**,a lărgit dreptul la instruire pînă la 18 ani,ca întreg poporul englez să fie cultivat.

De ce să nu avem și noi un popor educat ,care să prețuiască munca ?

...În **țările Scandinave**, trăește un popor care nu știe ce este beția,care muncește un pămînt arid, cu cooperative țărănești și muncitorești,care produc de zece ori mai mult , și care , deși nu a ajuns la socialism,este mult mai fericit ca noi .

-Agronomii români- funcționari incompetenți

Agronomii noștri nu înțeleg nimic, sunt simpli funcționari. Sunt niște "nebuni" care rîd de vitele bucovinene că sunt roșii (**ilaritate**) ,și vor să reintroducă vitele sure !

...În Austria , agronomii (o știe de la tatăl său) erau trimiși o jumătate de an ,în Danemarca, în Silezia, în Austria, și cînd se întorceau acasă erau obligați să meargă din sat în sat , să facă grădini model, să sfătuiască pe țărani ce și cum să cultive, să creeze rase de animale robuste, productive...(p. 330)

Grigorovici / iun.'31

---

24. **Nicolae Iorga** , prim-ministru, ministrul Instrucțiunii publice și culte,

Discurs concludiv, dezbaterile la Mesaj, 2 iul.1931

(DAD, MO.16, șed.din 2 iul.'31, pp 459- 464)

[LD : Discurs integral xeroxat .În computer, integral la **fișier PND** .

Iorga este ,ca totdeauna. Mai puțin transparenț ipostaza de prim-ministru.

Despre guvernul pe care-l conduce, despre programul de guvernare, nu spune mai nimic.

Dar ca rector al Universității (mai puțin ca ministru al învățămîntului) este foarte mîndru .]

Iorga / iul.'31

▣ Învățămînt

A avut mulțumirea de a vedea **votat în Senat ,2 proiecte** din legile propuse de el,

"criticate de oamenii care judecă **Universitatea ,fără să fi trecut niciodată printr-însa "**, care au socotit **bacalaureatul rău**,pe care, deseori,"nu l-ar putea trece."

" Este sau nu ,**rectorul Universității din București** ,liber ales de colegii săi,**cel dintîi profesor al României ?**

Cu ce drept, atunci, **se ridică semi-analfabeții** împotriva unor idei culese printr-o experiență de **40 de ani , trecuți la o catedră universitară ? "**

Și a avut mulțumirea să constate că toată lumea din Senat **a votat în unanimitate** cele două proiecte ;**dr. Angelescu, "un mare om al școlii" , și alți reprezentanți ai partidelor, le-au votat** .Aceasta este o "**supermajoritate**" . (p. 463)

Iorga / iul.'31

25.Rectificarea bugetelor pe departamente, 8 iul.'31

[**Vezi sursa și apartenența politică**]

- R.Dobrescu : Gravitatea reducerii bugetelor la învățămînt

Este o **gravă greșală** că **se reduce bugetul la învățămînt și cultură**,

mai ales că se dă o **nouă lovitură** , **se desființează școli !**

-Iorga :jignit că i se fac procese de intenție

-Iorga (prim -ministru și ministr.Învși culte) : "D-lor deputați, nu i se dă nicio lovitură !

Vă rog să fiți siguri că nu se dă nici o lovitură! [...] Binevoii să **luați d-voastră locul meu** și găsiți dvs. mijloacele de a potrivi marea nevoie de bani , care este acum, cu păstrarea tuturor școlilor. (**apaluze prelungite la majorități**) Eu vă spun cu toată sinceritatea că **mă simt adînc jignit de această acuzație**.[...] care este **nedreaptă** , pentru că , pe deoparte se sprijină pe un lucru **fals** , [...] și al doilea se sprijină **pe neînțelegerea unei situații bugetare** [...] Dă-mi răgaz să-mi găsesc mijlocul de a pune de acord nevoile bugetului cu necesitățile școlilor .[...]

Lăsați să fac eu gospodăria mea .Vă rog **nu vă amestecați** în lucruri așa de delicate .[...]

Dacă doriți să-mi fiți neplăcut, continuați pe acest ton."

-Dobrescu : Nu vreau să vă fiu neplăcut , dar **vreau să-mi spun convingerile** mele și d-voastră sunteți liber să faceți cum veți crede de cuviință.[...] **art. 145** din proiect , spune hotărît că **se desființează** [...] **văd că se înființează catedre universitare** .[...] se poate ca **învățămîntul secundar** să fie așa de mult abandonat față de cel superior ? [.....] "**S-a strecurat ideea că trebuie pusă o stavilă învățămîntului** ,spunîndu-se că **proletariatul intelectual** este în creștere și poate constitui **un pericol pentru siguranța statului** .Cred că este o **greșală**

În Cehoslovacia ,există doctori în agronomie, chimie, ș.a, la coarnele plugului ,făcînd cultură rațională sistematică.

-Dobrescu : Discriminarea înv.românesc față de cel minoritar

Să judecăm lucrurile ca români. Avem în fața noastră , în incinta acestei Camere, **profesori** care își dau seama de importanța învățămîntului ; avem **ofițeri** [...]care știu ce importanță are școala în păstrarea acestor hotare ; avem **reprezentanți ai tuturor ramurilor** de activitate , care știu ce înseamnă să fii stăpîn în țara ta .

Și atunci mă întreb , cum se poate ca noi toți aceștia în țara noastră, **locuită de noi români** ,și **păstrată de strămoșii noștri** cu cele mai mari greutate și cu cele mai mari jerfe, **să facem înlesniri popoarelor care ne-au asuprit și care ne-au oprit în dezvoltarea noastră** , iar noi să **fim oprîți în loc ?**

Dr.Angelescu a arătat în Senat că ungurii au pentru **1 milion de locuitori, 20 de licee; sașii , 32 de licee , românii** nu avem decît **14 licee** , pentru același număr de locuitori ?

"Cum se pot găsi bani ca să facem înlesniri învățămîntului minoritar [...] focare de agitație iredentistă , iar **pentru noi nu avem bani măcar să păstrăm ce avem ?**

[...]Noi , pentru salvarea statului nostru , **avem nevoie de un popor cît se poate de cult**, fiindcă atunci cînd un popor este **luminat** el își cunoaște mai bine drepturile , dar și datoriile lui; [.....] în actualul buget rectificat, **cele 188 de milioane să se ia de oriunde, dar nu de la învățămînt** .[.....]" (p. 46-47)

Dobrescu / iul.'31

26.N.Iorga: modificări de legislație învățămînt,iun-iul.'31

Sesiunea extraordinară, iun.-iul.'31

/ Rectificarea bugetului - învățămînt Argetoianu ; (fișat)

/ Lege pentru **Autonomia universitară** - Iorga

/ Lege cu modificări la **legea înv.superior** -Iorga

/ Modificări la Legea pentru **învățămîntul secundar** - Iorga

/ Legi pentru înființarea unor **catedre** - medicină, drept

Guvern Iorga-Argetoianu .Legislatura I.Siunea ordinară 1931/ 1932

27.Mesajul Regal, 15 nov.'31

Deschiderea Parlamentului.**Mesajul Regal**, 15 nov.'31

(DAD, MO 1, șed. din 15 nov.'31, p. 1- 4)

[LD: atenție ! Sesiunea se deschide fără prezența lui Carol .

În incinta Adunării deputaților, întruniți deputații și senatorii, guvernul,deminitari , presă .

Iorga a dat citire **Scrisorii** . Apoi a citit **Mesajul Regal**.

Atrage atenția responsabilizarea fiecărui ministru în fața regelui , prin formula " guvernul Meu" , "ministruul Meu" .]

«Școala .

" **Ministruul Școalei** va căuta , prin măsuri de cea mai simplă ,dar mai folositoare **legislație** , să ducă și în domeniul **școlilor normale , comerciale, industriale**, unde trebuie înviate atelierele de meșteri,în domeniul **seminariilor** , unde dreptul Bisericii trebuie restabilit , dar cu **controlul** firesc al celui care plătește,**opera începută în timpul verii "**

(**aplauze prelungite, ovațiuni repetate la majorități**)

Mesajul regal, 15 nov.'31

---

28. dr.N.Lupu (PT), discurs la mesaj, 3 dec.'31

(DAD, MO 14, ședința din 3 dec.'31, p. 279-286)

[LD: este ultima zi de dezbateri la Mesaj.Președintele camerei roagă oratorii să-și scurteze discursurile, pentru a putea vorbi cît mai mulți.

Imperturbabil, **Lupu ține unul din cele mai lungi discursuri** , spre exasperarea celorlalți

Chestiune de Regulament : roagă **să nu fie întrerupt**, și toate chestiunile să i se pună la sfîrșitul discursului.**Repetă aluziv** că trebuie să-și spună părerea despre guvernare ,

pentru că ... dacă **"mîine-poimîine" guvernul cade, să nu poată fi trasă la răspundere și opoziția, deci și partidul său]**

▣ **Starea disperată a învățătorilor și elevilor**

Gîndiți-vă , că în urma reducerilor cari vor veni și la dînșii ,este **o armată întregă de învățători și de preoți neplătiți cu lunile**

Un **Memoriu** de la **Asociația Învățătorilor** din Fălcu. (Iorga are un raport de la revizorul școlar, identic) :în școli,înv.și elevii stau în frig, cu căciulile în cap ; elevii sunt desculți și desbrăcați ; școlile sunt fără geamuri și fără lemne; (p. 281)

▣ **Inflație de cadre la universități**

"Trebuie să avem ,dlor, **o populație cultă și sănătoasă.**

Puteați , dle primministru să tăiați de oriunde , dar de la școala primară să nu tăiați.

Avem **4 universități producătoare de slujbași și cu încă 2, fac 6 ;**

avem **2 facultăți de teologie și atîtea seminarii ;**

avem **100 de conferențieri la facultatea de medicină din București .**

D-le primministru, **luați bisturiul și tăiați adînc, dar nu tăiați de la școal primară, care este singura școală pe care o are țaranul român."** (p. 284)

Lupu / dec.'31

Gubern PNT

29.)Nichifor Robu, discurs la mesaj, 19 aug.'32

(DAD, MO 13, șed. din 19 aug.'32, pag. 289-299)

Robu / 19 aug.'32

▣ **Năvala jidanilor la Universitate**

"...cum vă spuneam , **noi ne găseam în luptă pentru pentru cucerirea instituțiilor noastre culturale**, imediat după război. Dacă vă amintiți, prin 1919, **au inundat Universitatea de la Cernăuți** ,mai ales **jidanii de peste Nistru** , cu certificate plăsmuite și cu tot felul de acte, a căror valabilitate era contestată,

nemai fiind loc pentru nici un român.Jidanii bolșevici - socialiștii "Îmi aduc aminte - și țin să vă precizez acest lucru aici - de un domn, d.**Lotar Rădăceanu**, șeful socialiștilor sau doctinarul lor, care **în timpul acela nu era socialist** ci era **președintela Societatea Academică Română Dacia**, și care **împreună cu noi** , în această calitate, **a mers la luptă** . În Piața Unirii din Cernăuți,**rupeam chipiurile cu culorile străine**, pe care **le purtau ostentativ jidanii**, numai ca să-și manifeste culorile lor, **în lumina bolșevismului ce-l aduceau cu ei din Rusia** ,**noi le-am dat foc .Astăzi nu știu, mi se pare că d.Rădăceanu manifestă altă credință , din motive de calcul, iar nu de sentimente "**

-G.Uzum (PSD) : " Dle deputat , d.**Lotar Rădăceanu**, prin **concepțiunea** d-sale, prin **cultura** pe care a căpătat-o în Universitatea românească, a știut să se pună în acord cu înșșiși **curentele și cerințele acestui suflet românesc "**

-Robu : " **A știut să se lege cu jidanii . D.Rădăceanu poate, și n-are decît să se apere singur.** "

▣ **Școala în Bucovina**

" Înainte de război, **noi bucovinenii** , am făcut sforțări , **cu ajutorul bisericii**, cu ajutorul **mitropoliților noștri**,și am făcut **școli naționale ortodoxe**, pe care noi **le-am întreținut** atunci cînd nemții nu ne dădeau școli românești,ca să învețe **copiii de țărani români , carte românească**.S-a făcut **liceul din Suceava, liceul din Cernăuți, Aron Pumnul, liceul de la Rădăuți**, școli din care s-a ridicat **generația care a făcut războiul**, care a trecut granițele în timpul războiului , și din care **atîția au murit** pe cîmpul de luptă , cum a fost Grămadă și alții, generația care **a întemeiat arcășiile** , care **a pregătit Unirea**, care **a pregătit dezrobirea."**

" Ce ați făcut d-voastră după război ?

Mai întîi, ați avut de grijă **să înrolați în partidele dvs. pe profesori și pe învățători** , așa încît **grija școalei** , ca să se facă carte românească și naționalism, **a rămas**, mi se pare , **pe planul al doilea** , întru cît **aceste școli** , care erau ortodoxe și pline de români, **au fost umplute de jidani** , după război.

Anul trecut, **la Liceul Aron Pumnul din Cernăuți, nu a intrat nici un băiat de țaran.**

30.)I.Hudiță (PȚ-Lupu) , discurs la mesaj, 24 , 26 aug.'32

(DAD, MO 16 , 18, șed. din 24, 26 aug.'32, p.)

Hudiță / aug.'32

▣ Școala

"În materie de școală, noi **suntem pentru o școală democratică**.[...] prin școală democratică , să punem la baza învățământului din România **două idei** : școala trebuie să fie un **instrument de cultură generală**

și nu un instrument de tortură pentru copiii noștri .

- **Jakotă** : Voiți ca elevii **să-și aleagă profesorii** ?

- **ACCuza** : Iată o idee radicală .

- **Hudiță** : Nu, aceasta nu este în programul nostru.Poate să o facă Jakotă la cercul de studii PNT, unde este membru.

A doua idee , este că statul trebuie **să facă toate sacrificiile** necesare , **sub forme de burse**, pentru **elevii săraci și merituoși**. **Altfel învățământul devine un monopol al orașelor, al claselor bogate.!!!!**

- **ACCuza** : Exact.În anume regiuni aceasta înseamnă înstrăinarea clasei dirigente și înlocuirea cu jidani ...

Monopoul claselor bogate, în anumite regiuni, înseamnă monopolul jidanilor.!!!!

- **Hudiță** : Numai dvs. puteți privi chestiunea așa.**Noi nu o privim sub acest unghi.**

PȚ, fiind partid radical, nu îi este teamă "de un proletariat de titrați " , deoarece statul trebuie să-și recruteze personalul , în **toate ramurile de administrație, prin concurs**.Este în interesul societății ca acel funcționar să-l aleagă nu din 10, ci din 100 .

- **Jakotă** : Dar cu ceilalți ce facem ?

- **Hudiță** : Nu vrea să intre în amănunte.**În Occident**, în Franța, Italia, Germania, Anglia, către sfârșitul sec. XIX , s-a rezolvat **fără nici o inițiativă legislativă** , prin simpla stare de fapt : **famiiliile** , văzînd greutatea acestor concursuri, **i-au îndreptat în alte direcții** .Astăzi, la concursul de agregatie de la Paris, se prezintă 2-300 de licențiați, pentru o catedră, și nu reușesc decît 10.

Este **o chestiune pur și simplu de adaptare.!!!!**

Cînd familiile române vor ști că copilul lor , cu licența în buzunar, nu înseamnă implicit că are dreptul la o slujbă de stat, îl vor îndrepta spre alte cariere . (p. 399)

Hudiță / aug.'32

31.)G.Serbeniuk (P.Ucrainean) , discurs la mesaj, // școala ucraineană // , 30 aug.'32

G.Serbeniuk (P.Ucrainean) , discurs la mesaj, // școala ucraineană // , 30 aug.'32

(DAD, MO 20, șed. din 31 aug.'32, p. 533-536)

[LD : **Vezi fișier Ucraineni** .

Are o serie de plîngeri , doleanțe, critici , privind nedreptățile făcute ucrainenilor cu școlile și limba.Românii (Virgil Solomon, VTPrelipceanu) resping acuzele și îl învinuesc de iredentism.

32.)M.Stelescu , Interpelare , 2 sept.'32

(DAD, M. O. 22, șed.din 2 sept.'32 , p. 605-606)

[LD : **lipsă introducerea .Are absolut tot dreptul de a prezenta doleanțele studențești.**

Dar are o atitudine sfidătoare, cu subînțeleșuri, cu vagi amenințări , față de parlamentul în care intrase și de partidele politice.]

[...] În alte **cămine, admiterea se face după culoarea politică** și așa mai departe,

ținzîndu-se la **dezorganizarea vieții studențești** , prin introducerea în mijlocul lor a **politicii murdare de club.**

Un al treilea aspect , sub care se prezintă problema materială a studențimii , sunt taxele.

Sunt **taxele enorme ce se percep studenților** în fiecare an , studenților ai căror părinți nu și-au primit lefurile de luni de zile și pentru cari muncesc noaptea prin taverne , chelneri și diseuri, spre a plăti **taxele de construcție imagineare ale Facultății de drept.**

După cum sunt informat s-a renunțat la o clădire nouă , rezumându-se la proiectul unei reparații a celei vechi

Atunci de ce se încasează taxă de construcție ?

Unui student la drept, pentru a se înscrie , îi trebuie 4.050 lei , iar dacă a rămas cu un examen de toamnă,

fie el absolvent, pînă nu plătește taxa de frecvență de care n-are nevoie, cît și taxa de construcție ,

nu poate da examenul. (**întreruperi la PNT**)

"Dta n-ai făcut facultatea , prin urmare nu te pricepi "

Taxele de laborator de la celelalte facultăți , sunt enorme. Taxe și iar taxe de laborator, iar cînd vrei să faci o experiență n-ai unde și n-ai cu ce.

Aș putea extinde chestiunea aceasta a **taxelor** și asupra celor **ce se percep la licee**, luate unele pentru construcții ,

cum s-a făcut la Liceul de fete de la Galați.,banii depuși la bancă și pierduți cu ocazia falimentului.

Această bătaie de joc a banului trebuie să înceteze , fiindcă **e ban muncit** din greu și **nu cîștigat din jetoane de prezență sau din diverse diurne** . (**întreruperi, vociferări la pNT**)

Dvs rîdeți , că aveți 30.000 lei diurnă pe lună. Nu e frumos să luați în derîdere **doleanțele studențimii**

cari sunt aduse în fața Parlamentului (**întreruperi**)

Ironiile dvs au un rol față de alții ; pe mine **nu mă impresionează** ;

- **Ștefan Cicio -Pop** : " Fă bine și **te calmează, dle deputat !** (**ilaritate**)

Te-am lăsat să vorbești aproape o jumătate de oră "

Stelescu / 2 sept.'32

▣ **Studentimea - Curente**

- **Stelescu** : "**Curente anarhice** de sînga **speculează** această **stare precară a elevilor și studenților.**

Și de unde **pînă ieri aveam numai o studentime creștină națională,**

azi începem să avem o studentime dezmembrată de diferite curente nesănătoase.

Cred că nu [LD : cred că este greșeală !] în mod intenționat se aruncă studentimea în mizerie ,

pentru ca , apoi, **partidele și oamenii politici, să pescuiască agenți electorali pentru ei.**

În recente alegeri, **cunosc oameni politici cari au cumpărat cu bani suflele de studenți** (**Așa credeau ei**)

Dar sunt și nenorocite excepții care au luat electoralul și au pornit la luptă pentru bani.

lată unde aruncă mizeria pe student. **Studentimea de azi a învățat să nu mai creadă în idoli.**

Chiar zilele trecute **s-a prăbușit în stradă cel mai mare idol al ei.** [**Iorga ?**]

Ea crede în realități : realitatea existenței sale, fără de care nu-și poate avea independența ei de gîndire și de simțire .

Vine toamna , vin cursurile, vin taxele , vin nevoile , luați aminte ! " [!!!]

Cer să mi se pună la dispoziție prin Biroul Camerei , **dosarele comisiei căminurilor și cantinelor ,**

precum și **gestiunea** pe acest an a **Biroului Burselor**, pentru a putea dezvolta o interpelare în această direcție .

- **St.Cicio -Pop** : Se va comunica guvernului .

- **V.T.Prelipceanu** (LANC) : se asociază comunicării .

M.Stelescu / 2 sept.'32

1938

A.)20 februarie'38.Constituția Carol II

(M.O.nr.48 ,27 febr.'38 ;(*Enciclopedia României*,1938,vol. I ,pag 222 /1-6 /)

(Rev."*Parlamentul românesc*" , 28 febr.'38; "*Universul*" , 20 febr.'38))

[LD :la Arh.Istorice Naționale se păstrează **originalul acestui document**,cu semnăturile autografe

În Enciclopedie ,**textul Constituției din 1938 este intercalat** ,pe un alt fel de hârtie ,și cu numerotare de la 1-6 ,în studiul lui PPNegulescu (între pag. 200 - 200a)

Titlul II

Despre datoriile și drepturile românilor

Capitolul II

Despre libertățile cetățenești

Art. 21.-Libertatea învățământului

Învățământul este liber în condițiunile stabilite prin **legi speciale** și întrucât **nu va fi contrar** bunelor moravuri , **ordinei publice și intereselor de Stat** .

Învățământul primar este obligator .În școlile Statului ,**acest învățământ va fi gratuit**

??)"Organizația învățământului în România" ,1938

M.Popescu-Spineni,Iul.Peter,Iosif I.Gabrea,

[Enciclopedia României Vol I] (pag.443-481)

▣ **Învățământul primar.** (p.467--)

▣ **Învățământul secundar.** (p.471--)

▣ **Învățământul superior.** (p.473---)

▣ **Cadrele didactice.**

...Inexistența unui sistem de învățământ

Un sistem propriu de învățământ românesc,nu a existat în țările românești (nici aiurea). Singura formă era Universitatea sau Academia,care cuprindea ,în germene,toate gradele din învă.actual.Pînă în sec.XIX,istoria învățământului se confundă cu aceste Academii.

(este prezentată evoluția învă.în Moldova,Țara Românească,Basarabia, Transilvania, Banat,Principatele Unite,Regat)

/Legea instrucțiunii ,iul.1864.

▣**Organizarea învățământului după 1918**

Organizarea învățământului după Unire.s-a făcut în etape : primar (1924),secundar (1928) ,superior (1932),comercial-industrial (1936)

-**Învățământul primar.**

(p.467--)

/A fost organizat prin **legea din 24 iul.1924 ,modificată parțial în 1934 și 1937.**

Ea a fost urmată de legea din **1925 privind învățământului particular.**

Cuprinde grădinițele/ școlile primare propriu-zise /cursuri pentru adulți/școli și clase speciale pentru debili și anormali.

/Cuprinde 7 clase (ciclu I și II),copii între 7-16 ani.

Învățământul religios și moral este obligatoriu.

▣ **Învățământul secundar.**

(p.471--)

/ Reprezintă gradul II de învățământ,suprapus celui primar.

În orice categorie,pot fi admiși elevi absolvenți a 4 clase primare(ciclu I)

Cuprinde : învă.secundar teoretic / învă. normal / seminariile teologice/înv.industrial/ învă.comercial / învă.agricol / învă .militar/ (sunt detaliate organizările)

▣ **Învățământul superior.**

(p.473---)

Instituții de stat autonome,cu personalitate juridică. (Cf.Legii din 1931)

Au dreptul să le urmeze tineri bacalaureați.Eliberează diplome de licență și doctorat.

Studentii plătesc taxe de frecvență și examene.

/Universități :București,Iași,Cluj,Cernăuți,Chișinău.

/Politehnici :București,Timișoara,
/Academie de arhitectură:București
/Academii de arte frumoase:București,Iași,
/Academii de muzică și artă dramatică :București,Iași,Cluj,Cernăuți,
/Institut de ed.fizică:București
/Academii de studii comerciale :București ,Cluj
/Academii agronomice :București,Cluj.
/Școala superioară de război :București.

▣ **Cadrele didactice.**

Cuprind gradele did.respective,reglementate prin legile respective.

▣ **Considerații generale despre rezultatele învățării.**

/bugete,grafice de absolvire

/ populația universitat.după naționalitate,(ex. români /evrei

218.281 stud rom (1,5% din copii cu școală primară) 46.181 stud.evrei (7,6% din copii)

Enciclopedia '38

??)Cezar Petrescu,"Domnia Regelui Carol al II-lea " ,1938

[Enciclopedia României ,Vol.I] (p.952---

[LD: rar mi-a fost dat să citesc cu atâta stupoare și cu atâta desamăgire părerea unui scriitor despre școala românească. Pentru a șterge cu buretele înfăptuirile făcute în epoca modernă, sub regimul parlamentar pluripartidist,sau (poate) încercând să se prezinte ca un neoconservator – era la modă ! –, sau (poate) dorind să demonstreze că totul va reîncepe de la Carol II....Cezar Petrescu răstoarnă căruța cu totul, dar nu apucă să spună ce trebuie pus la loc. Nu ar fi fost nimic dacă era un gând , o părere ,într-un ziar sau carte ,dar textul a fost ales ca sinteză în Enciclopedie ! Înțeleg acum de ce a trecut CP , după 1944, atât de ușor în tagma susținătorilor regimului comunist]

▣ **Este nevoie de reforma învățământului**

(P.952-956)

Leibnitz spunea că prin educație ,un popor se poate transforma într-o sută de ani.

Gustave le Bon adăuga că printr-o educație rău înțeleasă,se poate deforma mentalitatea unui popor în mult mai scurt timp.

Învățământul de import=stigmat funest

"Învățământul nostru ,urmînd **regimul importului care a dominat tot procesul de prefacere al societății românești în decursul veacului trecut**,poartă **acest stigmat funest.**

(îl invocă pe Petre Carp,care dăduse un strigăt de alarmă :*să le facem școli,dar ,pentru Dumnezeu, să nu le îmbîcșim capul cu subtilitățile perfectului și plusquamperfectului !)*

/Programele analitice =o iremediabilă greșală psihologică

" Programele analitice,sistemul învățământului nostru,începînd cu faimosul curs primar ,gratuit și obligatoriu,sfîrșind cu învățământul universitar,se reazimă pe **o iremediabilă eroare psihologică.**

/Reformele =n-au ținut con de fondul nostru

Reformele au purces de la abstracții ,dela teorii,au construit un sistem care n-a ținut socoteală de realitățile condițiile noastre,de fondul nostru,de un tezaur latent.

/Universitățile= absolvenți inapți de viață

Școlile superioare au fabricat **absolvenți inapți la viață**,candidați la parazitismul birocratic și bugetivor.

Înv.primar ,mai ales cel rural,ne-a încremenit pe aceeași treaptă a analfabetismului.

▣ **Reformă de adaptare la mediul nostru**

/ Este nevoie de o reformă,de adaptare la mediul nostru firesc.

Sub regimul partidelor politice ,o asemenea reformă **nu avea nici un sorț de izbîndă**,deoarece **pe acea bază se făceau recrutările personalului birocratic și bugetivor ,armătură a partidului politic.**

Cezar Petrescu / 38

??)Rapoartele miniştrilor Guvernului Miron Cristea , pe anul 1938 :

(Arh.I.C , fond Preşedinţia Consiliului de Miniştri , dosar nr. 93 / 1938)

(AIC, fond Ministerul Propagandei Naţionale , dosar nr. 392 , fila 18-25 -31)

IPSS Miron Cristea ; N.Colan (Culte şi Arte), **Petre Andrei** (Educaţie Naţională)

▀Petre Andrei Educaţie Naţională

(p. 120- 125)

/Despoliticianizarea şcolii

[LD : iată şi pe democratul naţional -ţărănist răfuindu-se cu mare zel cu "despoliticianizarea " învăţământului , nu pe criterii profesionale , ci antipartidiste !]

În ultimele 6 luni, O serie de măsuri de îmbunătăţire pentru învăţământul public de toate gradele ;Despoliticianizarea şcolii româneşti ... prin schimbarea directorilor şi inspectorilor numiţi de fostele partide politice, fiind numiţi cei ce n-au făcut politică .

Revizuirea pedepselor extraşcolare din trecut ;

/Organizare şi programe

Organizarea corectă a numirilor , transferurilor şi înaintărilor în grad la învăţători ;

/ Programa şcolară de la 36 de ore , la 27 ;

/ Joi - ziua Străjeriei

/ Comprimarea învăţământului teoretic

/Dezvoltarea celui profesional şi tehnic:

<u>Şcoala</u>	<u>existent</u>	<u>1938/ '39 redus</u>	<u>băeţi / fete</u>
Licee teoretice -băeţi	111	98	
Licee teoretice -fete	62	49	
Gimnazii . băeţi	35	29	
Gimnazii fete	40	43	Total elevi la şcoli teoretice :
Gimnazii mixte	50	15	de la 95.749 la 83.496_
Şcoli comerciale	88	99	Total elevi şcoli practice :
Şcoli industriale	216	223	17.077 băeţi ; 13. 999 fete .

Cuprinşi în înv.secundar de toate gradele : 210.321elevi

/Raţionalizarea învăţământul superior

/ Legea de raţionalizare a învăţământului universitar (nov.'38) ,cu fixarea disciplinelor , cursurilor , catedrelor etc.

/ Înfiinţarea 3 Şcoli normale superioare - Bucureşti, Cluj, Iaşi -pentru cadre de învăţământ superior

/ Legea din aug.'38 , a introdus frecvenţa obligatorie la cursuri ; limitarea duratei de absolvire , sub sancţiunea exmatriculării şi sporirea burselor de învăţământ (2.000 pe ţară)

/ reglementarea editării şi vânzării manualelor

▀Planuri de viitor:

/ Reorganizarea Ministerului Educaţiei Naţionale

/ Reorganizarea înv. particular - încât să devină colaborator al Statului în opera de cultură ;

/ Încurajarea vieţii ştiinţifice ; realizarea practicătăţii învăţământului ;

/ Organizarea vieţii interioare în şcoli şi universităţi

Rapoartele ministerelor / 1938

Guvern Miron Cristea III-FRN 1 febr-

??)A.8 febr.'39 Declaraţia -program a guvernului FRN

("România", an II, nr.250, 9 febr.'39)

[LD, 2004:am ziarul ,pag.6-7 ,cu **extrase din program** şi cu **fotografiile titularilor pe departamente** .

(" Timpul " . nr. 250,9 februarie 1939 + foto miniştrii în casete -cu principalele obiective)

[LD:cum peste o lună patriarhul Miron Cristea va muri, acet Program va deveni, în fond,

programul guvernării Armand Călinescu.

g)Petre Andrei ,Educația Națională

-Ridicarea culturală a țărănimii

-Acces cât mai larg **păturii țărănești în școlile primare** ;

-**Cursul supraprimar din sate** , profilat pe activități practice specifice regiunii

-Învățământul primar pentru copii de țărani,cu **manuale gratuite sau ieftine**

-Seleționarea și ajutorarea **valorilor în învățământul secundar**

-Deosebită atenție **învățământului profesional**

-Înlesniri pentru **studentimea merituoasă**

-**Liceu de elită** în fiecare ținut

-Creație științifică în universități

-Răsplata meritului pentru corpul profesional al învățătorilor și profesorilor

[*LD:Petre Andrei]

N.1891(Brăila).Studii:liceul Brăila;licență Filozofie (Iași, 1913) ;doctorat Filozofie (Iași, 1918)
Profesor :liceu secundar și liceu militar (Iași) ;conf.și prof.univ -Sociologie (Iași, 1922); decan al
Facult.de Litere și Filozofie (Iași, 1932).

Membru al *Societății de Sociologie* din Germania, Paris , ș.a

Deputat PNȚ (1926,'32,'33) ;ministru în guvernele PNȚ :subsecretar de Stat la Agricultură și
Domenii (iunie-oct '30)și la Instrucție Publică -Culte (aug.'32-nov.'33)

Opera:*Problema fericii* (Iași, 1920) ;*Sociologia revoluției* (1921) ;*Fascismul* (1927) ;*Cultura
socială și politica în școală* (1931) (Cf.*Enciclopedia Predescu*, pag .32)

Asasinat de legionari, în nov.'40]

-Învățământul primar

...**accesul țărănimii la școală**

...**cărți gratuite (sau) ieftine**

În domeniul învățământului ,pornind de la principiul unei **cât mai largi dezvoltări a școlii primare** ,**vom înlesni păturei țărănești accesul la școală** prin extinderea monopolului asupra tuturor **manualelor de curs primar** , așa ca **să punem la îndemâna celor săraci și merituoși cărți gratuite** ,iar celorlalți ,**puțin costisitoare**

...**practicitatea învățământului primar, după regiuni**

Vom realiza ,pe teren,**practicitatea învățământului primar** ,**făcând să varieze preocupările și îndeletnicirile practice** ,după regiunea geografică în care este așezată fiecare școală

...**cursuri supraprimare practice**

[LD:este atmosfera în care am făcut ochi în casa părinților mei ,învățători în Miorcani .

Nu știu cum a fost în alte părți ,dar în satul meu, mama (după cursuri speciale la Cernăuți) avea cursuri de croitorie și bucătărie cu "fetele mari" , iar tata îi învăța pe "flăcăi" grădinăritul , apicultura și altoitul pomilor]

Cursul supra primar va fi cu **deosebire transformat în acest sens** ,**devenind cu totul practic** -

-**Selețiunea valorilor:elita conducătoare a țării**

Copiii care se disting la învățătură vor fi selecționați cu îngrijire , iar Statul îi va urmări în tot timpul studiilor lor , pentru ca **adevăratele valori** să aibă posibilitatea de a se dezvolta și de a reînoi necontenit **elita conducătoare a țării** .

...**Școala secundară teoretică:formarea personalităților**

...**10 licee de selecție (una pe ținut)**

Școala secundară teoretică va fi astfel organizată ca **să ajute acest proces de formare a personalităților**.Vom stabili în fiecare ținut ,câte **un liceu de selecție** , care va funcționa după anumite norme , cu un **corp profesoral special ales**, și unde **nu vor putea fi primiți și nu vor putea rămâne decât elevii care îndeplinesc condiții speciale** de sânguință , de dezvoltare intelectuală și morală .

-**Învățământul profesional**

[LD:o subtilă dar transparentă **intenționalitate naționalistă** , la atât de democratul sociolog și om politic (cu deplasare de la "stânga" spre "dreapta")

O recunoaștere implicită a unei anormalități în ceea ce privește **compoziția profesională etnică** a clasei de mijloc.]

Răspunzând cerințelor vremii , vom da o deosebită atenție **învățământului profesional** care va fi **radical schimbat** , dobândind organizarea lui firească .

...crearea "meșteșugarului român";

..."românizarea" clasei meseriașilor și micilor negustori

Acest învățământ este menit , în concepția noastră , să creeze meșteșugarul român , să ajute la românizarea clasei meseriașilor și a micilor negustori din țară

De aceea, pornind de la acest principiu învățământul profesional se va întemeia pe necesitățile de dezvoltare ale industriilor și meseriilor românești, înlăturând caracterul teoretic pe care îl are astăzi ,și căpătând o altă structură decât cea de acum .

-Învățământul privat:misiune culturală națională

Pentru ajutorarea Statului în opera sa de dezvoltare a culturii naționale , vom încuraja inițiativa particulară , în măsura în care ea servește scopului propus.De aceea vom reorganiza învățământul privat , luând toate măsurile de control pentru buna și serioasa lui funcționare . Pentru profesorii școlilor private cari vor fi selecționați printr-un examen special de capacitate , vom aviza la un anumit sistem de stabilire a drepturilor la pensie , după modelul asigurărilor sociale.

-Creația științifică

Creația științifică, prin ajutorul *Institutelor Universitare* ,va primi încurajarea trebuitoare . Vom continua a veghea asupra strictei îndepliniri a îndatoririlor profesorilor și studenților , cari în Universitate se găsesc în slujba aceluiaș ideal național și științific .

-Cadrele didactice: răsplata meritului și a muncii

[Nu cred că aceste măsuri au mai apucat să fie aplicate "Școlile normale" au rămas singurele rezervoare de cadre didactice ptr învă.primar Universitățile - singurele rezervoare ptr învă.secundar]

Pentru membrii *Corpului didactic*, cei dintâi chemați să realizeze opera de luminare și educare a poporului , vom stabili modalități speciale de pregătire și răsplată a meritului și a muncii .

...învățători cu înalte studii pedagogice

În acest scop ,la școlile superioare ,vom înființa ,pe lângă secția învățământului secundar, încă o secție, anume aceea a învățământului primar ,de unde vor ieși învățători absolvenți cu o înaltă pregătire pedagogică și din care se vor recruta toate organele de control din învățământul primar , precum și directorii de școli primare ,cari , în viitor, vor avea și alte atribuțiuni pe lângă cele administrative .

...profesori secundari cu concursuri de agregatie

Pentru profesori secundari , vom institui concursuri de agregatie în baza cărora se vor recruta inspectorii, directorii de școli secundare , conferențiarii de la școlile normale superioare și de la liceele de aplicațiuni .

-MEN+Serviciul Social +Straja Țării

[LD: și în această lume am deschis ochii ,la 3-7 ani,apucând câte ceva din ceremonialul, uniformele și cântările de sub pavilionul cu steagul tricolor.Războiul le va întrerupe.

Ministerul Educației Naționale , împreună cu *Serviciul Social* și cu *Straja Țării* , va întreprinde opera de educație națională și socială a tineretului , pregătindu-l pentru chemarea sa și pentru nevoile Statului românesc.

?? B) Declarația -program a noului guvern, 8 febr.'39

(" Timpul " . nr. 250, 9 februarie 1939 + foto miniștrii în casete -cu principalele obiective)

▀Petre Andrei:Educația Națională

- Acces cât mai larg păturii țărănești în școlile primare cu manuale gratuite sau ieftine .;
- Cursul supraprimar din sate , profilat pe activități practice specifice regiunii
- Selecționarea și ajutorarea valorilor în învățământul secundar ,care vor alcătui elita intelectuală a țării .În fiecare ținut ,câte un liceu de selecție ,care va forma după anumite norme,cu un corp profesoral special ales,și cu elevi deosebit de meritoși
- Dezvoltarea Învățământului profesional .Învățământul profesional - radical schimbat - menit să formeze meșteșugarul român ,să ajute la românizarea clasei meseriașilor și a micilor negustori .
- Înlesniri pentru studențimea meritoasă Creație științifică în universități care va primi încurajarea trebuitoare .
- Răsplata meritului pentru corpul profesional al învățătorilor și profesorilor

-Învățământul particular va fi încurajat și controlat , pentru buna lui funcționare .
-Ministerul Educației Naționale, **împreună cu Serviciul Social și Straja Țării**, va întreprinde **opera de educație**
Petre Andrei / 8 febr.'39

1939.

??) Al.Rosetti (raportor),Proiectul de Răspuns la Mesaj,Cameră,13 iun.'39

(DAD,MO nr.3,șed. din 13 iun.'39, p. 13-15)

Țăranul -punct central de preocupare:Serviciul Social

[LD:iată o ipoteză: noul regim = râvnitul stat "țăărănesc" !]

" Prin îndemnul constant al Maiestății Voastre , **țăranul nostru a devenit punctul central de preocupare n opera de refacere a țării** .

Crearea **Serviciului Social** constituie **punctul culminant al programului** de realizări pe acest tărâm, prin **stagiul obligatoriu în țară** , la care sunt supuși **profesioniștii noștri intelectuali** .Rezultatele binefăcătoare ale acestei luări de contact cu realitățile de la țară .

se vor face cu siguranță din ce în ce mai simțite, prin continua **adaptare a instituțiilor noastre la nevoile țării "**

▀**Reforma educării tineretului :Straja Țării**

"Paralel cu această operă de documentare pe teren,dar și de îndrumare a țăranului, se impunea **reforma educației tineretului țării** ,pentru a pregăti generațiile viitoare .

Dezvoltării excesive a învățământului teoretic trebuia să i se aducă **corectivul educației în aer liber** , și **dezvoltarea acelu spirit cavaleresc** de camarederie și de curaj fizic,atât de necesar în viața socială .

Prin crearea **Străjii Țării** , **ca un organism autonom**,și prin marea dezvoltare dată sportului în școală,**tineretul și-a schimbat în câțiva ani înfățișarea** .Frumoasa manifestare din 8 iunie ne-a umplut inimile de bucurie :într-un elan indescrribil,copiii noștri și .au arătat entuziasmul pentru noua educație , dându-ne astfel măsura realizărilor acestui minunat instrument de disciplinare sufletească și de îngrijire trupească a tineretului . [----]

Învățământul a suferit de asemenea de importante reforme.

Crearea **învățământului practic** , atât de necesar dezvoltării noastre economice ,

Reforma învățământului superior , prin unificarea materiilor predate la diferitele Universități ale țării , sunt realizări de cea mai mare importanță , ale căror roade nu vor întârzia să apară .
Alex.Rosetti /

??) Ioan Marinescu (FRN ,Industrie) ,discurs la mesaj,Senat,23 iun.'39

(DS, MO nr. 6 , șed. din 23 iun.'39, p. 116 - 119)

I.Marinescu / 23 iun.'39

▀**Pregătirea profesională**

" Evident că va trebui să urmeze și o preocupare de pregătire profesională

Astăzi avem școale de meserii ,dar n-avem meseriași, avem școale comerciale , dar n-avem comercianți .

Nu este suficient să se învețe meseria sau comerțul ;trebuie ca o acțiune de Stat continuă și susținută **să ajute și să împingă din ce în ce mai departe de profesioniștii și comercianții** noștri în exercițiul și realizarea meseriei lor (aplauze)]..]

I.Marinescu / 23 iun.'39

▀ **Pregătirea clasei conducătoare**

"Consider , domnilor, că apasă pe generația de astăzi , o grea sarcină : **sarcina pregătirii generației renașterii de mâine**.O țară nu se reazemă numai pe munca și pe patriotismul maselor ;ea se sprijină mai ales pe **valoarea clasei conducătoare**, pe sufletul și pe cultura fiecăruia din cei chemați să vegheze la destinele ei și să le conducă .(aplauze)

" În această ordine de idei, dacă Senatul ar voi să facă un pas înainte , l-aș ruga să ceară Guvernului , prin Răspunsul la Mesaj, **să ia sub tutela Statului și să declare ca pupili ai**

nației pe toți fiii de români ,primii clasificați în toate școlile de toate categoriile, din Tara Românească ,să-și ia asupra-i grija vieții și a educării lor în țară și în străinătate , pentru ca în modul acesta să se formeze această clasă de elită națională viitoare , căreia să putem să-i trecem tot ceea ce munca și devotamentul nostru va fi fost în stare să facă în ritmul acesta nou al renașterii naționale " (aplauze prelungite)
I.Marinescu / 23 iun.'39

??) Mihai Carp (FRN,președ. Asoc. G-rale a prof.secundari),la Mesaj,Senat ,26 iun.'39

(D.S., MO 7 , șed. din 26 iun.'39 , pag. ?)

Mihai Carp / 26 iun.'39 **Doc.integral : fișier Școală**

▣ Regele Carol II ▣ Regina Maria

▣ Parlamentul " partidist " versus parlamentul " cooperatist"

▣ Dezideratele prof secundari

Mihai Carp / 26 iun.'39

▣Omagiu Regelui Carol II,Regina Maria

[LD : trebuie să înțeleg corect sentimentul monarhic și credința divină, a oamenilor acelor timpuri .Nu le pot suspecta , chiar în conjunctura respectivă , ca fiind ipocrite sau oportuniste declarații . Îmi aduc aminte de bunicii și părinții mei ...]

"Ca reprezentant al profesorilor secundari din întreaga țară , aduc cele mai respectuoase omagii MSRegelui Carol II; care însumează și cheazășuește unitatea ,puterea și propășirea Patriei noastre și care , în momente de grea cumpănă , nu a pregetat să ia asupra-și , cu bărbătească hotărâre și cu sufletul marilor voievozi ,întreaga răspundere și din toate riscurile unei acțiuni eroice de mântuire a Țării.

" Dvs, care sunteți , cu toții, foști elevi ai profesorilor secundari , care v-ați împărtășit din darurile lor sufletești ,și v-ați încălzit la focul dragostei lor de Țară , înțelegeți bine cu cât adânc respect , cu câtă nețărmurită dragoste , cu cât neclintit devotament își îndreaptă aceștia gândurile către **Regele Creator al Renașterii Naționale**

" Cu aceste sentimente, **profesorimea secundară evocă cu pietate figura strălucită a Reginei Maria**, a cărei pierdere timpurie a îndurerat inimile și a cărei amintire va rămâne în veci neștersă din sufletele tuturor celor care au văzut-o, au auzit-o,ori i-au citit măiestrele pagini de povestiri și de memorii .Gândurile noastre se îndreaptă smerite către inima nobilă care , după ce s-a bucurat în viață de toate bucuriile Neamului și a suferit de toate suferințele lui, veghează azi ,în eternitate, la un hotar al Țării [Balciș],ca un simbol al eternității hotarelor ei . "

Mihai Carp / 26 iun.'39

▣Parlamentul" partidist "versus parlamentul " cooperatist"

[LD :Președ profesorilor secundari numește **regimul "cooperatist"**! Departe de a însemna o gafă sau dovadă de incultură, oamenii nu știau cum să denumească acest regim hibrid . Și era mulțumit că breasla sa fusese luată în seamă.

Face aluzii la **procesele de conștiință ale profesorilor parlamentari** din regimul partidelor , trecând cu buretele peste tot ceea ce înfăptuise pentru învățământ .Și erau , în acest Senat, **dr Angelescu ,profesorul Iorga ,iluștii miniștrii de învățământ** Ca să nu mai spun de **Petre Andrei ex-țărănistul doctrinar în materie de educație și învățământ.**]

"Așezarea vieții noastre de Stat **pe baze cooperatiste** ,a îngăduit o mai dreaptă repartizare a mandatelor parlamentare între diferite categorii sociale producătoare ,și a făcut ca **diferite bresle să fie cu adevărat reprezentate prin aleșii lor .**

" Din acest punct de vedere , profesorii secundari aduc **prinosul lor de recunoștință Făuritorului Constituției din 10 februarie 1938**,după care ,**pentru întâia oară în viața noastră publică** ,s-a dat profesorilor secundari puțința de **a-și trimite în Parlament pe aleșii lor .**

"Au figurat altădată aici mai mulți profesori secundari decât acum,dar ei nu erau aleșii profesorilor , ci ai partidelor politice din care făceau parte,și nu reprezentau în Senat părerile și nevoile profesorilor , așa că nu arareori au fost siliți să îmbrățișeze și să sprijine măsuri și reforme potrivnice intereselor breslei lor,ba chiar potrivnice intereselor învățământului căruia îi slujeau .

" Noua lege electorală **pune capăt tragicelor cazuri de conștiință** ce izvorau din o astfel de situație. Dar mai ales, noua alcătuire a Senatului va da, credem noi, un cadru de activitate în care competența profesională și experiența încercată, vor înlătura diletantismul și dezorientarea de odinioară. "[-----]

Mihai Carp / 26 iun.'39

▀ Dezideratele prof secundari

" Dar ca **președinte al " Asociației Generale a profesorilor secundari din România "**, și ca **reprezentant al acestora aici**, sunt dator să spun că **problema armonizării salariilor**, în lumina marelui imperativ al dreptății, interesează în gradul cel mai mare membrii Corpului didactic, a căror situație materială nu este la înălțimea rolului și misiunii lor în Stat. [----] Vă asigur că profesorii sunt mai puțin îngrijorați de sacrificii, decât ceilalți fii ai țării, îi știți cât sunt de tari și ce putere de rezistență au. Am credința că noul regim **înțelege altfel** decât până acum **rolul Școlii în Stat**, așa că de îndată ce-i va fi cu putință, va examina și soluționa această problemă fără să fie nevoie de lupta sau presiunea noastră. [----]

Mihai Carp / 26 iun.'39

??) Eftimie Gherman (FRN, Muncitori), la Mesaj, Cameră, 27 iunie'39

Ex-PSD (DAD, MO nr. 6, șed. din 27 iun.'39, pag. 109 - 113.)

Eftimie Gherman / 27 iun.'39

▀ Calificarea profesională

▀ Liceele industriale, Școlile de arte și meserii

" Dar, pentru ca să motiveze aceasta, dl Gigurtu mai avea încă o obiecție. Anume, d-sa spunea: **legea breslelor să nu cuprindă altceva decât calificarea meseriilor** și aceasta să fie cât mai largă, deoarece avem lipsă de muncitori calificați.

" Aici este un mare adevăr, și rog pe dl președinte să mă ierte dacă insist asupra acestei chestiuni, foarte importantă și la ordinea zilei. În adevăr, noi avem atâtea brațe!

Toată țara aceasta este o țară de muncitori; nu există nici un sat unde să nu putem recruta zeci și sute de muncitori. Cu toate acestea, însă, din nenorocire, ducem lipsă de muncitori calificați, și, din această cauză, suferim atâtea lipsuri, din atâtea puncte de vedere!

" Știm cu toții că, într-o țară civilizată, modernă - și România este pe cale să intre în rândul țărilor mai avansate, mai civilizate - în acest proces de evoluție, rolul principal îl au muncitorii calificați, acești adevărați pionieri. Tehnicienii, inginerii sunt aceia care elaborează planuri, care dau directive, iar muncitorii calificați sunt acei care aplică acele planuri pe teren, care le dau viață. Ori noi suntem așa de săraci în direcția aceasta! .

Avem așa de puțini muncitori calificați, deși se fac atâtea jertfe din partea Statului!

/Școli și cămine ....

" Avem sute de cămine înființate, în toată țara, cămine de ucenici, care ne costă sute de milioane pe an; avem școli de arte și meserii, licee industriale - cea mai recentă reformă a învățământului a fost, între altele, și pentru crearea acestor licee - cu scopul de a promova un număr mai mare de muncitori calificați și care este rezultatul? **Egal cu zero!**

" Care este cauza? Ucenicii aceia, care stau în cămine 3-4 ani de zile, și ne costă atâția bani, absolvenții școlilor de arte și meserii și ai liceelor industriale, după ce au terminat cursurile, cred că nici 10% din ei nu rămân în meserii, ei pleacă în altă parte, deoarece idealul lor este să ajungă slujbași. Eu personal cunosc mii și mii de muncitori calificați, ideal de calificați, muncitori cu un trecut, care lasă meseria, fug, și caută plasament în altă parte.

/Remunerarea corespunzătoare a muncii

" De ce, d-lor? Pentru că nu-și găsesc remunerație. Pentru că nu sunt suficient salarizați.

Lucrători calificați, primesc 500 -700 lei, maximum 1.000 lei pe săptămână.

Și atunci preferă să-și caute îndeletniciri în afara meseriei. Astfel avem zeci și sute de portari, la toate blokhaus-urile, care sunt muncitori calificați. Ei preferă asemenea îndeletniciri, pentru că în meseria lor nu găsesc o salarizare suficientă. Aceasta este o tragedie pe care o găsim și la țară, mai ales la micii agricultori.

-Voce: Ce portar este mai bine retribuit?!

-Gherman: Este mai bine retribuit, căci are locuința gratuită și mai primește 1.500 lei lunar, fără să aibă o ocupație grea. Domnilor, nu trebuie să ne ascundem după degete. Nu trebuie să facem literatură. Toată lumea dorește să-și îmbunătățească cât mai mult traiul.

Noi nu am ajuns încă să muncim numai pentru că munca este un ideal mare și frumos, o datorie sfântă și elementară . Vor veni poate vremuri și oameni care o vor face . Din păcate , însă , marea majoritate a oamenilor , nu sunt încă pătrunși de acest adevăr , ci muncesc fiind biciuiți de nevoile existenței .

Nenorocirea este că astăzi totul este mai bine plătit, decât munca (aplauze) Este mai rentabil să fii portar , intendent sau servitor, la un hotel , decât să lucrezi în meserie . Toate șmecheriile sunt plătite , numai munca singura creatoare , singura care asigură viața și fericirea ,nu este remunerată în deajuns .

" De aceea, d.lor, nu este deajuns să creem muncitori calificați , ci trebuie să-i păstrăm , trebuie să-i facem să rămână în meserie , să le dăm posibilitatea să câștige și să trăiască din meseria lor.Când vom reuși să facem aceasta , va fi mai bine și pentru ei și pentru capitaliști , și pentru comercianți , și pentru țară și națiunea întreagă . Trebuie , deci , d-lor, să facem tot posibilul spre a asigura remunerarea muncii productive .

" S-ar putea spune însă că industria nu poate suporta noi sarcini , prin mărirea salariilor . Ba le poate suporta , și încă cu folos, pentru că remunerarea mai bună a muncii aduce după sine un stimulent printre muncitori , de a rămâne și progresa în meserie și deci pentru întreprinderi o producție mai mare și mai bună .

Nu trebuie să uităm că toți trăim din producție , nu din consumarea capitalului . "

Eftimie Gherman / 27 iun.'39
